

Perspectief
ChristenUnie *-jongeren*

'Politiek met een Hart'

**Politiek Programma
2014-2016**

A decorative horizontal brushstroke at the bottom of the page, consisting of a dark blue line on the left and a lighter blue line on the right.

Inhoud

Voorwoord	4	Onderscheiden verantwoordelijkheden	25	Economie en Financien	47	Gezondheid	68
Democratie, Bestuur en Burgerschap	5	Overheden	25	Algemeen	48	Beschermwaardigheid van het leven	69
Visie op de overheid	6	Maatschappelijk middenveld	26	Onderwijs: een investering met rendement	48	Abortus	69
Rechtstaat en democratie	6	Bedrijven	27	Eerlijke handel	49	Euthanasie en hulp bij zelfdoding	69
Veranderingen in politieke structuur	7	Burgers	28	Financiële crisis	49	Organisatie van zorg	69
Kiesstelsel	7	Buitenlandse Zaken en Defensie	29	Belastingen	50	Transpiratie	70
Tweede kamer	7	Mensenrechten en 'the rule of law'	30	Arbeid en Sociale Zaken	51	Patients included	70
Eerste kamer	8	Bevorderen internationale rechtsorde	30	Iedereen aan het werk	52	Verspilling	70
Grondwet	9	Godsdienstvrijheid	31	Samen aan het werk	54	Gezondheidspreventie	71
Constitiële monarchie	9	Landenpolitiek	31	Voor elkaar aan het werk	55	Verslavingsbeleid	71
Europese Unie	10	Midden-Oosten	32	Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen	56	Kosteneffectiviteit	72
Europese samenwerking	11	Defensie	33	Primair en passend onderwijs	58	Keuzevrijheid	73
Europese Instituties	12	Wapens	34	Positie van onderwijs in de samenleving	57	Persoonsgebonden budget (PGB)	73
Financieel, economisch en monetair beleid	14	Justitie en Veiligheid	35	Vrijheid van onderwijs	57	Participatie binnen de gezondheidszorg	74
Buitenlands- en defensiebeleid	17	Mensenrechten	36	Primair en passend onderwijs	58	Ruimte en Mobiliteit	75
Zorg, cultuur, onderwijs en sociaal beleid	17	Mensenhandel en prostitutie	36	De docent en bureaucratie in het onderwijs	59	Ruimtelijke ordening	76
Klimaat, milieu en energie	18	Asielbeleid	37	Voortgezet onderwijs	60	Krimpgebieden	76
Landbouw	18	Opvang	37	Hoger onderwijs	61	Mobiliteit	77
Asiel en migratie	19	Illegaliteit	37	Studiefinanciering	62	Openbaar vervoer	78
Uitbreiding van de EU	20	Terugkeer	38	Selectie aan de poort	63	Landbouw	79
Ontwikkelingssamenwerking	21	Vrijheid van godsdienst	38	Bindend studieadvies	63	Water	80
Mondiale samenwerking	22	Vrijheid van meningsuiting	39	Wijziging onderwijscurriculum	64		
Wereld in beweging	22	Privacy	39	Kunst en cultuur	65		
Van ontwikkelingssamenwerking naar mondiale samenwerking	22	Positie van het slachtoffer in het strafproces	40	Cultuur reductie	66		
Hervorming ontwikkelingssamenwerking	23	Veiligheid	40	Kunst in de -openbare ruimte	67		
Eerlijke en duurzame relaties	24	Duurzaamheid	42	Cultuur en Nederlandse taal	67		
		Duurzaam energiebeleid	43	Middelbaar beroepsonderwijs	67		
		Duurzaam gebruik van grondstoffen en materialen	44				
		Klimaatverandering	45				
		Rol van de overheid	45				

Colofon

Dit is het politieke programma van
Perspectief, ChristenUnie-jongeren.

Auteurs:	Vormgeving:
<i>Jurjen Dieleman</i>	<i>Lize Weelinck</i>
<i>Niels Rijke</i>	Ontwerp:
<i>Werner van Westering</i>	<i>Bernard Bos</i>
<i>Pieter Jan Visser</i>	Eindredactie:
<i>Mark Zandvoort</i>	<i>Job Wieles</i>
<i>Gerben Bosscha</i>	Hoofdredactie:
<i>Femke van de Kolk</i>	<i>Erik-Jan Hakvoort</i>
<i>Hanneke Palm</i>	
<i>Arie Barendrecht</i>	

Voorwoord

Amersfoort, augustus 2014

Voor je ligt het politiek programma van Perspectief, ChristenUnie-jongeren 'Politiek met een hart'. Een titel die verwijst naar het gelijknamige boekje dat André Rouvoet veertien jaar geleden publiceerde, waarin hij het gevecht aan gaat met de morele verwoestiging van onze cultuur. Hij ziet de groeiende individualisering als oorzaak voor een ethische en morele stuurloosheid, die zorgt voor het langzaam aan wegebben van gerechtigheid.

Dit programma wil een ijkpunt zijn, waarin, vanuit onze visie op het leven, op de mens en op de maatschappij, thema's als de waardigheid van de mens, de beschermwaardigheid van het menselijk leven, de beschermwaardigheid van de schepping, de vrijheid van de mens, de vrijheid van het samenleven en internationale rechtvaardigheid worden vertaald in politieke standpunten.

Ik hoop dat je zult merken dat uit dit programma een diepere overtuiging spreekt, die ons motiveert om maatschappelijk en politiek actief te zijn. Die ons leert dat echte persoonlijke vrijheid niet betekent dat een overheid je toestaat te doen en laten wat je wil, maar dat je je gesteund weet door een overheid die met visie en principes maatschappelijke problemen te lijf gaat. Daarom zijn wij Perspectief'ers: wij steken de handen uit de mouwen en gaan voor een positieve impact op politiek en maatschappij, met oog voor de toekomst!

Veel leesplezier gewenst.

Namens het bestuur,

Erik-Jan Hakvoort
Voorzitter

Perspectief, ChristenUnie-jongeren

Democratie, Bestuur en Burgerschap

Visie op de overheid

De overheid is een door God gegeven instelling. God staat zelf echter voor een andere Overheid. Gods Koninkrijk kan niet door een aardse overheid worden gevestigd. Deze overheid kan God dan ook niet vervangen. Ze is echter wel noodzakelijk in een wereld waarin mensen elkaar van nature kwaad kunnen doen. De overheid is er dan ook om dit kwaad in bedwang te houden en om de publieke gerechtigheid te dienen.

De staat dient onpartijdig te zijn. De overheid hoeft niet te bouwen aan de komst van Gods Koninkrijk, dit is een taak voor de kerk. Het is dus ook geen taak van de overheid mensen tot of van een geloof te brengen. Kerk en staat moeten gescheiden zijn. Dit sluit echter niet uit dat kerk en staat kunnen samenwerken ten gunste van de samenleving. Als de kerk al goed werk doet, kan de overheid hierbij aansluiten en andersom. Kerk en staat zijn gescheiden, maar hoeven niet langs elkaar heen te werken.

Dat een staat onpartijdig moet zijn en er een scheiding tussen kerk en staat moet bestaan, betekent niet dat geloof en politiek gescheiden moeten zijn. Politieke activiteit is altijd gebaseerd op een bepaalde levensovertuiging of ideologie; op een visie op mens en samenleving. Voor Perspectief, en voor alle christelijke politiek, is deze basis Christus zelf. Christenpolitici mogen dan ook getuigen van hun geloof en drijfveren in de politiek, maar moeten geen religieuze geboden en geen geloof willen opleggen aan de samenleving. Christenpolitici kunnen God dienen door hun werk in de politiek, maar Gods naam hoeft niet expliciet door de overheid te worden geëerd. Dat maakt ook dat Perspectief geen voorstander is van het opnemen van Gods naam in de Grondwet en het strafrechtelijk verbod op godslastering. De staat dient volstrekt onpartijdig te zijn.

Oog voor de toekomst

- + De overheid is een door God gegeven instelling.
- + De instituties kerk en staat zijn van elkaar gescheiden.

Rechtsstaat en democratie

De overheid bestaat om het kwaad tegen te gaan en de publieke gerechtigheid te dienen. De overheid moet zich verantwoorden voor de middelen die zij hiervoor gebruikt. De democratische rechtsstaat is de minst slechte regeringsvorm gebleken om deze verantwoording te garanderen. De rechtsstaat regelt de verantwoording van de overheid en de fundamentele rechten van mensen. De democratie kan dan ook alleen functioneren als er een rechtsstaat is, waarin de bevoegdheden en grenzen van het gezag van de overheid zijn vastgesteld.

Democratie is niet gelijk aan "de meerderheid beslist". Perspectief gaat uit van het materiële begrip van democratie, dat meer omvat dan een beslissing van minstens de helft plus één. Het materiële begrip van democratie is een regeringsvorm waarin de meerderheid beslist, de rechten van minderheden worden gewaarborgd en vrijheid en gelijkheid in bepaalde mate worden gerespecteerd.

Perspectief staat dus voor een democratie waarin de rechten van minderheden beschermd worden. Ook bij meerderheidsbesluiten moet er rekening worden gehouden met de rechten van minderheden. Het is van groot belang om de politiek te wijzen op dit volle, materiële begrip van democratie. De democratische rechtsstaat is op dit moment de beste regeringsvorm. Een beter alternatief is (nog) niet ontdekt. Regeringsvormen als technocratie, aristocratie en theocratie zijn geen volwaardige alternatieven voor de huidige parlementaire democratie.

Veranderingen in politieke structuur

In de komende alinea's doet Perspectief voorstellen om de rechtsstaat en representatieve democratie te versterken, door bepaalde instituties te hervormen. Met deze structuurverandering kan de politieke cultuur veranderd worden, waardoor politici zich weer op de inhoud kunnen gaan richten, in plaats van op de buitenkant en politieke spelletjes. Zo kunnen veranderingen ook zorgen voor een groter vertrouwen in de politiek.

Kiesstelsel

Perspectief wil het stelsel van evenredige vertegenwoordiging handhaven, zonder kiesdrempel. In dit systeem telt elke stem namelijk even zwaar en wordt de democratische legitimiteit het best gewaarborgd. Ook kleine partijen hebben met een evenredig stelsel zonder kiesdrempel een kans om in het parlement te komen. Zo wordt ook de stem van de minderheden vertolkt in het parlement. Perspectief zou het dan ook onwenselijk vinden als er door een kiesstelselwijziging, bijvoorbeeld in een meerderheidsstelsel, maar een paar grote partijen overblijven.

Tweede Kamer

Perspectief houdt, zoals eerder gezegd, vast aan de verkiezing van de Tweede Kamer via evenredige vertegenwoordiging. Er gaan stemmen op om de Tweede Kamer te verkleinen. Dit is een slecht voorstel, omdat de vertegenwoordiging van de totale bevolking vermindert. Kleine partijen maken dan tenslotte minder kans op zetels. Daarnaast heeft Nederland al weinig parlementariërs per burger, vergeleken met andere landen in Europa. Ook zal de uitvoerende macht (de regering) relatief meer macht krijgen, als de volksvertegenwoordiging, het controlerende orgaan, wordt verkleind.

De verkiezingen voor de Tweede Kamer vinden om de vier jaar plaats. Dit is vastgelegd in de Grondwet. Er is echter een ongeschreven regel ontstaan dat de Tweede Kamer wordt ontbonden, als de regering haar ontslag indient door een vertrouwenscrisis in de Kamer.

PerspectieF is niet tevreden met deze ongeschreven regel en is sterk voorstander om de verkiezingen van de Tweede Kamer slechts één keer in de vier jaar te houden. Mocht er een kabinetscrisis plaatsvinden, dan moet er gezocht worden naar een nieuwe meerderheid of een minderheidscoalitie. Deze wijziging maakt de politiek minder vluchtig, zorgt voor meer stabiliteit door meer langetermijnbeleid en vermindert de tijd dat het land niet bestuurd wordt doordat er nog geen coalitie is gevormd. Daarnaast zien we dat het systeem van vierjaarlijkse verkiezingen, zonder mogelijkheid tot tussentijdse ontbinding, goed werkt bij de gemeenteraden en provinciale staten.

Debatteren in de Tweede Kamer is van groot belang. Helaas bepaalt de waan van de dag vaak de agenda van de Kamer. Zo staan er veel spoeddebatten op de agenda. Op deze manier lopen belangrijke dossiers vertraging op en worden zaken die echt spoed verdienen niet altijd besproken. PerspectieF pleit dan ook voor strengere regels voor spoedeisende debatten. Een spoeddebat gaat alleen door als het is aangevraagd door minimaal vijftig Kamerleden, van vier fracties.

Eerste Kamer

De Eerste Kamer let vooral op de deugdelijkheid en kwaliteit van wetgeving, samenhang met andere wetten en rechtsstatelijkheid. De Eerste Kamer heeft een belangrijke controlerende taak, omdat ze als laatste een definitieve stem uit kan brengen over een wetsvoorstel. Eerste Kamerleden houden afstand van de politieke actualiteit van de dag. In deze functie ziet PerspectieF zeker een toegevoegde waarde van de Eerste Kamer, naast de Tweede Kamer die vooral wordt geregeerd door de waan van de dag. Daarnaast hebben Eerste Kamerleden vaak een baan of maatschappelijke functie naast hun Kamerlidmaatschap. Senatoren hebben dan ook een meer directe binding met de maatschappij. Dit draagt bij aan de dienstbaarheid van de politiek aan de samenleving. Om de positie van de Eerste Kamer te versterken pleit PerspectieF voor een terugzendrecht. Als de senaat het niet eens is met een wet, kan een meerderheid de wet terugsturen naar de Tweede Kamer. Nu gebeurt dit al informeel door de novelle. PerspectieF ziet dit recht echter graag formeel en stevig vastgelegd in de Grondwet.

De Eerste Kamer wordt indirect verkozen door de provinciale staten. De Senaat heeft dus een indirecte democratische legitimiteit. Deze legitimiteit kan echter wel versterkt worden. PerspectieF pleit hiertoe voor een koppeling van de verkiezingen van de Eerste Kamer aan de uitslag van de Tweede Kamerverkiezingen. Het percentage stemmen dat op partijen is uitgebracht in de Tweede Kamerverkiezingen, wordt vertaald naar zetels in de Eerste Kamer. De Senaat behoudt hiermee haar eigen functie, omdat deze wezenlijk verschilt van de taak en cultuur in de Tweede Kamer. Eerste Kamerleden zijn niet gebonden aan het regeerakkoord en kunnen dus nog steeds hun eigen kwalitatieve politieke overwegingen maken.

Met deze verandering wordt het probleem opgelost dat de verkiezingen voor provinciale staten een verkapt referendum over het functioneren van het huidige kabinet zijn.

Grondwet

De grondwet is de belangrijkste wet van ons land. Hierin worden de klassieke rechten vermeld waar burgers aanspraak op kunnen maken. Om de werking van de grondwet te versterken, moet het mogelijk worden dat wetten worden getoetst aan de grondwet. Op dit moment is dat niet mogelijk. Het gevaar is echter dat er in de huidige situatie wetten worden aangenomen die grondwetsartikelen te ruim of verkeerd interpreteren. Om dit te voorkomen, moet de rechter kunnen toetsen aan de grondwet. Dit versterkt het belang van de grondwet als fundament van onze rechtsstaat.

Oog voor de toekomst

+ PerspectieF stelt een aantal veranderingen in de politieke structuur voor ogen, die kunnen bewerkstelligen dat politici de mogelijkheid krijgen zich minder met zogenaamde spelletjes hoeven bezig te houden, maar des te meer met de samenleving.

Constitutionele monarchie

Nederland is een constitutionele monarchie. Dit betekent dat het staatshoofd van ons land een koning is, maar de macht van de koning wordt beperkt door de Grondwet. De koning in Nederland ondertekent de wetten voor ze geldig worden, is lid van de regering en voorzitter van de Raad van State. Het parlement kan de koning niet zelf ter verantwoording roepen. Er is een ministeriële verantwoordelijkheid. Dit houdt in dat de ministers verantwoordelijk zijn voor het doen en laten van de koning.

PerspectieF is overtuigd van de waarde van de monarchie. Het Koningshuis zorgt voor een samenbindend gevoel en is een constante factor van belang bij bijvoorbeeld handelsreizen. Daarnaast heeft een lang zittende koning veel ervaring met hoe het land werkt en kan hij daarmee adviezen geven aan de bestuurders. Een constante stabiele factor in ons bestuur ziet PerspectieF dan ook als erg waardevol.

De monarchie heeft meer voordelen dan nadelen. De politiek moet er dan ook voor waken om niet continu te schuren en te zagen aan de constitutionele monarchie. Dit is schadelijk voor onze staatsinrichting. De monarchie blijft een waardevol onderdeel van ons staatsbestel.

Europese Unie

Europese Samenwerking

De Europese samenwerking heeft veel goeds gebracht. Vrede en veiligheid is een waardevol goed, na vele eeuwen van oorlog tussen Europese staten. Ook geeft de samenwerking lidstaten de mogelijkheid om gezamenlijk aan meer gerechtigheid te werken voor de burgers in de Europese Unie, Raad van Europa en daarbuiten. De Europese Unie is uitgegroeid tot meer dan een economisch project. Het is tevens een waardengemeenschap. We zijn kritisch ten opzichte van de vaak heersende neoliberale marktideologie en de seculiere drang tot het gelijkschakelen van Europese burgers en lidstaten zonder dat daarbij de diversiteit gerespecteerd wordt die Europa juist kenmerkt.

We willen ons echter niet laten meenemen in euroscepticisme en in angstbeelden ten opzichte van 'Brussel'. In tijden van crises en oprukkend nationalistisch-populisme is het van groot belang om de keuze voor de Europese Unie nog eens stevig te onderstrepen. Politici moeten daarbij eerlijk zijn over de vergaande ontwikkeling van Europese integratie en over de grote waarde van de EU ten aanzien van recht en vrede, welvaart en voorspoed, 'samen sterker' en het bevorderen van gemeenschappelijke waarden.

PerspectieF neemt in de discussie over waar de Europese Unie zich mee bezig moet houden een genuanceerde, positief-kritische positie in. Enerzijds erkennen wij de realiteit van de Europese Unie als hoogste, supranationale overheid op bepaalde terreinen, waar ze daartoe bevoegd is gemaakt door de lidstaten. Anderzijds is de Europese Unie op andere terreinen een intergouvernementeel samenwerkingsverband tussen lidstaten of is zij niet bevoegd. Ook moeten we een onderscheid maken tussen onderwerpen waar de Europese Unie exclusief bevoegd is, gedeelde bevoegdheden heeft met lidstaten, of aanvullende bevoegdheden heeft.

Er is sprake van een complexe bevoegdheidsverdeling, waarbij bevoegdheden niet altijd duidelijk zijn afgebakend. Deze afbakening is wel nodig om de Europese instellingen bij hun leest te houden en om een voortdurende strijd om bevoegdheden te beperken. De realiteit is dat het merendeel van de wetgeving uit Brussel komt en niet uit Den Haag. De politieke focus zou dus ook meer op de besluitvorming in de Europese Unie moeten worden gelegd.

Vanuit de christelijke politiek hoeven we ons niet blind te staren op de natiestaat. Dit betekent niet dat wij van mening zijn dat alle bevoegdheden die nu behoren bij de Europese lidstaten moeten worden overgeheveld naar Brussel. PerspectieF is kritisch op machtsconcentratie en heeft een voorkeur voor politieke besluitvorming en bestuursuitoefening op een niveau zo dicht mogelijk bij de burger. Als de publieke gerechtigheid noodzakelijkerwijs het best gediend kan worden op Europees niveau dienen bevoegdheden naar de Europese Unie te worden overgeheveld.

Wij juichen het toe dat op grensoverschrijdende terreinen meer tussen lidstaten wordt samengewerkt wanneer daardoor de waarden van de christelijke politiek het best gediend kunnen worden. Hierbij denken wij vooral aan klimaat en milieu, energie, asiel en migratie, onderdelen van sociale zaken (voorkoming sociale dumping), financiële sector, justitie, telecommunicatie en infrastructuur.

Tegelijkertijd zijn we voorstander van een fundamentele subsidiariteits- en proportionaliteitsexercitie waarbij kritisch wordt gekeken waar de Europese Unie een stapje terug moet doen. Minder Europese Unie kan vooral vorm krijgen in de mate van regulering. De Europese Unie zou op veel terreinen meer terug moeten naar het stellen van kaders, en lidstaten daar invulling aan laten geven. Vervolgens is het aan lidstaten zelf om zich al dan niet terughoudend op te stellen bij verdere regulering. Dit betekent dat de huidige regulering strikt moet worden getoetst aan deze criteria en zo mogelijk moet worden afgeschaft. Daarbij moeten nationale parlementen ook een stem krijgen.

Minder Europese bemoeienis is ook gewenst op het gebied van onderwijs, cultuur, onderdelen van sociale zaken (bijvoorbeeld zwangerschapsverlof), volksgezondheid, belastingen en pensioenen. Op deze terreinen heeft de Europese Unie gedeelde of aanvullende bevoegdheden. Er moet duidelijker afgebakend worden waar de Unie wel of niet over gaat en ook de Europese Commissie moet gedwongen worden om zich op bepaalde terreinen terughoudend op te stellen.

Daarnaast moet de Europese samenwerking flexibeler worden. Het moet mogelijk en makkelijker worden om uit bepaalde samenwerkingsverbanden te stappen en om lidstaten daartoe te dwingen wanneer ze zich niet aan de afspraken houden. Daarbij moet het ook mogelijk zijn om op bepaalde thema's verdere samenwerking te zoeken voor bepaalde lidstaten.

Oog voor de toekomst

- + Positief-kritische houding ten aanzien van de EU.
- + De Europese Unie moet handelen op grensoverschrijdende terreinen waarbij christelijke politieke waarden en de publieke gerechtigheid het best op Europees niveau gediend kunnen worden.

Europese instituties

Met het Verdrag van Lissabon zijn de posities van zowel het Europees Parlement, als de Europese Commissie en de Europese Raad versterkt. De versterking van de Europese Raad zit met name in de nieuwe functies van vaste voorzitter en de Hoge Vertegenwoordiger voor het buitenlands beleid. Om de samenwerking tussen regeringsleiders op een efficiënte wijze te laten verlopen is het goed dat er een vaste voorzitter is. De voorstelling van de vaste voorzitter als president van de Europese Unie is echter onterecht en onwenselijk.

De regie voor het Europees beleid dient bij de voorzitter van de Commissie te liggen, gecontroleerd door het Europees Parlement en de Raden van Ministers. De Europese Commissie dient het belang van de Unie als geheel. Het is daarom van belang dat ze slagvaardig te werk gaat op de terreinen waar de Europese Unie bevoegd is en zich vooral terughoudend opstelt op onderwerpen waar ze niet over gaat. De omvang van de Europese Commissie moet om die reden worden teruggebracht tot 10 à 15 commissarissen. Dit betekent minder bemoeizucht vanuit de Europese Commissie en zorgt voor een slagvaardiger team. De lidstaten die geen commissaris leveren mogen een secretaris leveren die, net als een staatssecretaris in Nederland, onder verantwoordelijkheid van een commissaris bepaalde taken uitvoert. Lidstaten rouleren wat betreft het leveren van commissarissen, al dienen zij het Europees belang en niet het nationaal belang.

Het Europees Parlement dient de Commissie te controleren en heeft daartoe meer bevoegdheden gekregen na Lissabon. Dit is uitstekend, want macht vraagt om controle. Toch hebben de Europese Raad en de Commissie nog steeds een relatief veel sterkere positie. De controlemiddelen van het Parlement mogen wat ons betreft nog verder worden uitgebreid. Zo moet de vertrouwenskwestie gaan gelden tussen het Europees Parlement en individuele commissarissen, waardoor het Parlement hen individueel kan wegsturen bij een gebrek aan vertrouwen.

Daarnaast heeft het Europees Parlement een belangrijke rol gekregen in de normale wetgevingsprocedure en is daarmee haar wetgevende macht versterkt. Wij pleiten voor een verdere versterking door het Parlement op meer terreinen bevoegd te maken. De Europarlementariërs moeten in samenwerking met nationale parlementen de Europese Raad, ministers van Financiën en de Europese Commissie controleren. Ook pleiten wij voor invoering van het recht van initiatief tot wetgeving voor het Europees Parlement. Er dient een formule te worden gevonden waardoor een minimum aantal parlementariërs van een minimum aantal Europese fracties een initiatief kan indienen waar de Commissie en de Raad op dienen te reageren. Daarmee willen we de wetgevende en controlerende macht van het democratisch gekozen Parlement vergroten en de transparantie en het democratisch gehalte van de Europese Unie als geheel. De verspilling van tijd en geld door het heen en weer reizen van Europarlementariërs tussen Brussel en Straatsburg is zeer onwenselijk. De Europese instellingen moeten allemaal in Brussel worden gevestigd.

Ondanks de verbeteringen door het Verdrag van Lissabon functioneert het Europees Parlement nog steeds onvoldoende als vertegenwoordiger van het Europese volk. Daarom doen wij bovenstaande voorstellen voor versterking van de bevoegdheden van het EP. Echter, het Europese volk is ook (nog) vooral een juridische werkelijkheid. We moeten erkennen dat er allerlei volken zijn binnen de Europese Unie. De natie staat is daarvoor nog steeds de meest representatieve vorm, zij het in het steeds mindere mate door de versterking van lokale en bovennationale overheden. Nationale parlementen worden veelal gezien als de meest legitieme vertegenwoordiging.

Het is zaak deze parlementen veel sterker bij het Europese wetgevings- en beleidsproces te betrekken. De blokkerende en initiërende macht van parlementen moet worden versterkt waarbij samenwerking tussen nationale parlementen onderling en met het EP Europees Parlement moet worden gefaciliteerd.

Het Comité van de Regio's van de Europese Unie kan slechts adviseren over Europese wetgeving. Perspectief stelt voor het Comité een serieuze rol te geven in het wetgevingsproces, in het licht van de ontwikkeling binnen de Unie waarbij regio's steeds belangrijker worden.

Oog voor de toekomst

- + De vaste voorzitter van de Europese Raad als president van de Europese Unie is onwenselijk.
- + Een efficiënter en slagvaardiger Europa, waarbij de bestuurlijke drukte wordt teruggedrongen.
- + De bevoegdheden van het Europees Parlement als controlerend orgaan dienen verder te worden uitgebreid. Nationale parlementen moeten goed gebruik blijven maken van hun sterke positie ten opzichte van Europese wet- en regelgeving.

Financieel, economisch en monetair beleid

De Europese solidariteit staat flink onder druk als gevolg van de schuldencrises en de eurocrisis. Een aantal lidstaten heeft het financiële huishoudboekje niet op orde en andere lidstaten hebben besloten hen overeind houden om de euro niet te laten vallen en niet in een nog grotere crisis te belanden. De Europese regels voor begroting en staatsschuld van lidstaten (het Stabiliteits- en Groeipact) zijn niet nageleefd, er waren grote onevenwichtigheden in economieën van landen en er was geen goede controle door de Europese Monetaire Unie (EMU). De begroting van de lidstaten van de Europese Unie moet transparant en helder zijn. Lidstaten dienen de begroting ter cijfermatige controle voor te leggen. Perspectief vindt het op zich goed dat er controle is en sancties kunnen worden opgelegd door de Europese Commissie, die op haar beurt gecontroleerd moet worden door het democratisch gelegitimeerde Europees Parlement.

Het is zaak om daarbij vooral naar de lange termijn te kijken en niet alleen naar de 3% norm voor wat betreft het begrotingstekort. Hervormingen zijn nodig in Europese landen om sociale participatiestaten te vormen die een stootje kunnen hebben. De Europese Commissie kan daarvoor aanbevelingen doen en wijzen op structurele fouten in de economie van landen. Het is aan landen zelf om via democratisch-rechtsstatelijke procedures hier beslissingen te nemen. Mocht dit leiden tot grote financiële en economische problemen in die landen, waardoor andere (euro)landen in gevaar worden gebracht, dan moet er een achterdeur zijn waardoor deze landen (gedwongen) kunnen vertrekken uit de EMU of andere samenwerkingsverbanden.

Om de financiële en economische crises duurzaam aan te pakken is het ook van groot belang dat de financiële sector veel steviger wordt gesaneerd, hervormd en in omvang teruggebracht. In dat kader zijn de ontwikkelingen op het terrein van de Europese bankenunie van belang. Perspectief is voorstander van een gelijk speelveld en beter, Europees toezicht op banken. Het Europees depositogarantiestelsel kan pas volgen als er goed toezicht wordt gehouden en een goed werkend resolutiemechanisme tot stand is gebracht.

Al deze maatregelen lijken echter niet voldoende om de huidige 'euro' te handhaven. Uiteraard heeft de euro voordelen gebracht voor de Europese handel. Toch heeft de euro economisch en financieel desastreuze gevolgen gehad voor landen die te maken hadden met grote schulden of onevenwichtigheden in de economie. We hebben gezien dat op het moment dat het vertrouwen in deze landen wegvalt bij financiële markten, dit landen aan de rand van de afgrond kan brengen. De gevolgen zijn ingrijpend voor de andere eurolanden. Een transferunie is niet duurzaam houdbaar. Uittreding of alleen al de dreiging daarvan brengt ook veel nadelen met zich. Grote sociale gevolgen voor de bevolkingen en negatieve consequenties voor de democratische rechtsstaat zijn voelbaar in veel landen. Vandaar dat de huidige EMU moet worden hervormd. Een uittredingsmechanisme is noodzakelijk waarbij landen gedwongen kunnen worden om de euro te verlaten. Er moet worden gekeken naar de mogelijkheid om zowel zwakke als sterke eurolanden de euro te laten verlaten. Het is mogelijk dat er andere monetaire unies worden gevormd. Het is beter om nu de pijn te nemen die nodig is om (een) duurzame monetaire unie(s) te vormen. Dit staat los van het blijvende verband van de Europese Unie.

Binnen de Europese Unie is het (economisch) beleid geënt op de interne markt. Aan het begin van de Europese samenwerking was de markt een middel om recht en vrede als doel te verwezenlijken. De interne markt is echter tot doel in zichzelf geworden en het uitgangspunt voor vele onderwerpen waar de Europese Unie over gaat. Dankzij het Europees Hof (en de andere Europese instellingen) zijn steeds meer beleidsterreinen onder de noemer van 'interne markt' onder de bevoegdheid van de Unie gebracht. Daardoor is die zich met teveel zaken gaan bezighouden die ook prima op nationaal niveau kunnen worden geregeld. Daarnaast kunnen sociale, ecologische en rechtsstatelijke waarden het onderspit delven wanneer alles vanuit economische waarden wordt benaderd. De Europese Unie is nu gebouwd op het 'geloof in vrij verkeer'. Vrij verkeer heeft veel gebracht. Maar nadelen moeten eerlijk worden benoemd en aangepakt om recht en vrede te dienen. Het vrij verkeer mag daarvoor in uiterste instantie worden ingeperkt.

Met betrekking tot de subsidiesystemen binnen de Europese Unie is er veel te verbeteren. In de EU wordt veel geld rondgepompt, via mechanismen die vaak oneerlijk zijn. Subsidies moeten zo veel mogelijk worden vervangen door investeringen. Directe steun moet ten goede komen aan de allerarmsten. Deze steun mag alleen verleend worden als voorwaarden ten aanzien van goed bestuur zijn vervuld.

Ook verantwoording achteraf hoort daarbij. Steun voor bepaalde industrieën in EU-lidstaten mag alleen van korte duur zijn. Het is niet duurzaam als deze industrieën draaien op Europese subsidies, en daardoor oneerlijk concurreren met andere landen. We moeten toe naar gelijkwaardiger verhoudingen tussen EU lidstaten van de Europese Unie.

Oog voor de toekomst

+ Europees economisch en financieel beleid, gericht op duurzame hervorming en herstel van Europese landen en de financiële sector, moet in overeenstemming zijn met democratisch-rechtsstatelijke procedures.

Justitie

Recht en vrede is het primaire doel van de Europese Unie. De Unie als rechtsstaat moet worden versterkt. Daartoe moeten de 'checks and balances' binnen de Unie steviger worden. Zoals voorgesteld willen we het Europees Parlement meer bevoegdheden geven om de Commissie en de Europese Raad te controleren.

Het is niet goed dat het Duitse Constitutioneel Hof de enige ware tegenmacht is van de Europese instellingen ten aanzien van de bescherming van grondwettelijke waarden. Daarom moet de positie van het Hof van Justitie versterkt worden. Het Handvest van de Grondrechten en het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (waartoe de EU zo snel mogelijk moet toetreden) kunnen daar worden toegepast conform de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM). Dit betekent niet dat het Hof van Justitie buiten zijn taak moet treden door een wetgevende rol aan te nemen, zoals in het verleden is gebeurd.

Lidstaten van de Europese Unie die zich niet houden aan fundamentele rechtsstatelijke en democratische waarden (zoals Hongarije en Italië) moeten primair door de Raad van Europa, en eventueel door de Europese Unie (in samenwerking tussen beide instellingen), worden aangepakt, met mogelijke financiële korting als sanctie.

De klassieke grondrechten zijn ook in de Europese Unie nevensgeschikt. Lidstaten houden zelf de bevoegdheid om te beslissen hoe deze grondrechten in de nationale context worden toegepast. De Raad van Europa is de plek waar lidstaten elkaar aanspreken op de bescherming van mensenrechten en van de rechtsstaat. Alleen bij ernstige schendingen waardoor de justitiële samenwerking in het gedrang komt, moet de Europese Unie kunnen optreden.

Met betrekking tot justitiële samenwerking zijn we voorstander van het samenwerken tussen lidstaten op grensoverschrijdende criminaliteit en het harmoniseren (niet uniformeren) van rechtssystemen waar dat nodig is.

Buitenlands- en defensiebeleid

Als het gaat om het buitenlands- en defensiebeleid dan is de samenwerking nu vooral intergouvernamenteel van aard. Afstemming tussen de lidstaten, waar dat mogelijk is, valt aan te bevelen omdat het spreken met één stem door de Europese Unie een krachtig signaal is namens alle Europese lidstaten. Hiertoe is ook de functie van Hoge Vertegenwoordiger van de Unie voor Buitenlandse Zaken en Veiligheidsbeleid opgericht. Er moet op terreinen in het buitenlandbeleid waar de Europese Unie exclusief bevoegd is met één mond worden gesproken. Ook daarbuiten moet worden gestreefd naar één duidelijke stem, bijvoorbeeld als het gaat om het aanspreken van landen op mensenrechtenschendingen. Op het terrein van buitenlandse handel en investeringen heeft de Europese Unie exclusieve competentie gekregen. Het is goed dat de Unie handels- en investeringsverdragen kan afsluiten met derde landen. Daarbij is van belang dat het niet alleen gaat om free trade, maar ook om fair trade. Publieke belangen moeten gewaarborgd worden, kwetsbare sectoren verdienen bescherming en de belangen van ontwikkelingslanden moeten worden meegenomen.

Eén Europees defensiebeleid is niet realistisch. Er zijn wel Europese (vredes)missies die berusten op intergouvernamentele samenwerking. Maar aangezien de defensietaken typisch behoort tot staten en er grote verschillen bestaan tussen lidstaten op het gebied van defensie, is één supranationaal defensiebeleid niet gewenst.

Wel zijn we voorstander van intensivering van bestaande samenwerkingsverbanden tussen Europese landen op defensiegebied.

Oog voor de toekomst

+ Afstemming van het buitenlands beleid en van verschillende vormen van defensiesamenwerking tussen de lidstaten is wenselijk.

Zorg, cultuur, onderwijs en sociaal beleid

Terreinen als gezondheidszorg, cultuur, onderwijs, belastingen en (grote delen van het) sociaal beleid (waaronder pensioenen) zijn en blijven op nationaal niveau geregeld. De Europese Unie kan hierop beperkt ondersteunend en aanvullend optreden. De diversiteit van de Europese lidstaten op deze gebieden en het typisch nationale karakter ervan, maken dat de Unie hier een beperkte toevoegde waarde brengt.

De dominantie van economische argumentatie achter Europees beleid en regelgeving vanuit de centrale positie van de 'interne markt', vraagt om een actieve Europese inzet om ook sociale, rechtsstatelijke en ecologische belangen te waarborgen en minimumstandaarden te hanteren. Verder moet de Europese Unie zich terughoudend opstellen op deze terreinen.

- + Zorg, cultuur, onderwijs en sociaal beleid dienen vooral op nationaal niveau geregeld te worden.
- + De Europese Unie stelt minimumvoorwaarden om sociale, rechtsstatelijke en ecologische belangen te waarborgen.

Klimaat, milieu en energie

Op het gebied van milieu en klimaat wordt er in de Europese Unie gewerkt aan een geïntegreerde aanpak van waterkwaliteit, het behouden van biodiversiteit, het terugdringen van CO₂-uitstoot en andere broeikasgassen, het klimaatneutraal maken van steden, bodemkwaliteit en afvalmanagement. Hiervoor moet de aanwezige kennis in de verschillende lidstaten gedeeld worden, moet een Europese aanpak gezocht worden en moet ook internationaal met één krachtige stem worden gepleit voor een ambitieuzer internationaal klimaatbeleid en bindende afspraken.

Wat betreft energiebeleid moet volop worden ingezet op een duurzame energietransitie. Alle mogelijke middelen moeten ingezet worden om de opwekking van duurzame energie uit wind, waterkracht, zonne-energie, biomassa en aardwarmte te stimuleren. Nieuwe kolencentrales moeten snel verleden tijd zijn, de kolencentrales die er zijn moeten op den duur verdwijnen en er moeten omvangrijke investeringen gedaan worden in technologische innovatie om in de toekomst ook niet meer afhankelijk te zijn van kernenergie. Vanuit de Europese Unie moet er beleid komen dat de burger stimuleert om zelf groene stroom op te wekken. Op de korte termijn moet er ruimte zijn voor de minst vervuilende bronnen van energie.

Landbouw

De trend die op dit moment wordt ingezet op Europees niveau is dat de boer niet slechts een producent van voedsel is, maar (in ruil voor een goede prijs voor zijn waar) ook aandacht zou moeten schenken aan maatschappelijke diensten als het terugdringen van milieuvervuiling. Dit is een positieve ontwikkeling die in toekomstige beleidsplannen de rode draad moet blijven vormen.

De agrarische sector is een van de belangrijkste beleidsgebieden waar aandacht aan moet worden besteed om klimaatverandering terug te dringen. Om bestaanszekerheid voor boeren te garanderen is er aandacht nodig voor de ongelijke machtsverdeling binnen de voedselproductieketen. Boeren zouden zich daarom kunnen verenigen in coöperaties om de balans binnen de keten te herstellen. De boer moet een eerlijke prijs voor zijn waar krijgen. Een over-protectivistisch beleid, waarbij de boer slechts een zak met geld krijgt zonder daar iets voor terug te hoeven doen, moet echter verleden tijd zijn. De boer moet meegaan in de eisen van de markt; dat betekent dat er meer agrariërs over zouden moeten gaan op biologisch en diervriendelijk ondernemen.

- + Op milieu-en klimaatsterrein moet Europa zoeken naar een gezamenlijke aanpak en pleiten voor een ambitieuzer internationaal klimaatbeleid.
- + De Europese Unie moet inzetten op een duurzame energietransitie.
- + De boer is niet alleen producent van voedsel, maar ook van andere maatschappelijke diensten.

Asiel en migratie

Volgens het Verdrag van Lissabon is de Europese Unie een ruimte van vrijheid, veiligheid en recht. Voor het asiel- en migratiebeleid betekent dit dat er ruimte is voor het ontwikkelen van een gemeenschappelijk Europees beleid. De controle aan de binnengrenzen was al vervallen, daarom moet de controle aan de buitengrenzen ook gezamenlijk geregeld worden. We juichen het toe dat het asiel- en migratiebeleid in zekere mate supranationaal van aard is. Het is vervolgens zaak om de daad bij het woord te voegen.

Bij de migratiestromen naar Europa gaat het vooral om Afrikaanse economische migranten, maar ook om vluchtelingen. De enorme tragedie bij Lampedusa en aan andere grenzen van Fort Europa zijn een pijnlijke weergave van ongelijkheid en onrecht in de wereld. Om hier iets aan te doen moeten problemen bij de bron worden aangepakt, door middel van eerlijke handel en ontwikkelingssamenwerking. Bij aankomst van mensen in Europa is het cruciaal om onderscheid te maken tussen migranten en vluchtelingen in de beslissing of mensen in de EU kunnen blijven.

Als het gaat om arbeidsmigranten, dan is het van belang om in Europees verband algemene afspraken te maken. De Europese vraag moet op een legale manier worden gekoppeld aan het aanbod van migranten. Vluchtelingen zijn asielzoekers die wegens levensbedreigende omstandigheden zijn gevlucht uit hun eigen land. Met een supranationaal Europees asielbeleid dat human en rechtvaardig is, dienen asielzoekers in elk land gelijk behandeld te worden.

Uitbreiding van de Europese Unie

Er zijn een aantal landen die zich kandidaat hebben gesteld voor toetreding. Dit zijn Turkije (1999), Macedonië (2005), IJsland (2010), Montenegro (2010) en Servië (2012). Voor IJsland geldt dat de economie op duurzame wijze op orde moet worden gebracht en dat de conflicten rondom de Icesave-spaargelden met Nederland en Groot-Brittannië moeten worden opgelost, voordat het land daadwerkelijk zou kunnen toetreden. Turkije voldoet momenteel niet aan de Kopenhagen-criteria. Het is daarom onwenselijk dat Turkije toetreedt tot de Europese Unie. Er zijn veel redenen aan te wijzen waarom Turkije geen EU-lid zou kunnen worden. Turkije moet actief meewerken aan een hereniging van Cyprus, de Armeense Genocide erkennen en ook op het gebied van mensenrechten (van religieuze en etnische minderheden) zijn er nog veel problemen. Het is niet onmogelijk dat Turkije ooit lid zou kunnen worden van de Unie. Op lange termijn zouden Turkije en de Europese Unie naar elkaar toe kunnen groeien. De laatste jaren zijn ze echter uit elkaar gegroeid en zien een meerderheid van burgers en leiders aan beide kanten toetreding niet zitten. Het is momenteel beter dat de toetredingsonderhandelingen worden gestaakt en Turkije een geprivilegieerd partnerschap met de Europese Unie aangaat.

Dan zijn er nog enkele landen die potentiële kandidaat-lidstaten zijn. Dit zijn Albanië, Bosnië-Herzegovina en Kosovo. Voor deze landen ligt toetreding waarschijnlijk nog in de verre toekomst. Als het gaat om economische stabiliteit, de bestrijding van corruptie en een vreedzaam samenleven tussen verschillende bevolkingsgroepen is er nog veel werk aan de winkel.

Oog voor de toekomst

- + Kandidaat-lidstaten kunnen toetreden tot de Europese Unie als ze strikt voldoen aan de Kopenhagen-criteria en eventuele andere voorwaarden.
- + De toetredingsonderhandelingen met Turkije moeten worden gestaakt. Een geprivilegieerd partnerschap doet recht aan de huidige situatie.

Ontwikkelings- samenwerking

Mondiale Samenwerking

Publieke mondiale gerechtigheid en vrede stichten geven voor PerspectieF richting aan het buitenland- en ontwikkelingsbeleid. Het gaat erom recht te doen aan de gelijke waardigheid van ieder mens als schepsel van God. Wereldwijd zijn we met elkaar verbonden. De mensheid draagt gemeenschappelijke verantwoordelijkheid voor duurzame menselijke ontwikkeling. Dit is ontwikkeling in de ruime zin van het woord: immaterieel en materieel. Wederkerige ontwikkeling van verkrijger, ontvanger, geveer en/of schenker van middelen, kennis en goederen. Van huidige en toekomstige generaties.

De eerste verantwoordelijkheid ligt bij het werken aan een menswaardig bestaan voor de armsten in de wereld. PerspectieF is moreel verontwaardigd over het lijden van de armsten. Ieder mens moet in staat zijn om te participeren in de samenleving. Wereldwijd dragen overheden, organisaties en burgers onderscheiden verantwoordelijkheden om hieraan bij te dragen. Deze verantwoordelijkheden worden hieronder uitgewerkt in reactie op recente mondiale ontwikkelingen.

Wereld in beweging

De wereld heeft te maken met vele crises. De schulden crisis is de meest recente, maar er is ook sprake van een voedsel-, klimaat-, water-, energie-, grondstoffen- en veiligheids crisis. Onderliggende oorzaak is een morele crisis, die wordt veroorzaakt door het menselijk tekort.

Deze problemen hangen samen met onderontwikkeling van grote groepen mensen in de wereld. Dit is terug te voeren op koloniale tijden en huidige oneerlijke economische machtsverhoudingen in de wereld tussen arm en rijk. Met de opkomst van de BRIC-landen en ontwikkelingslanden die het economisch beter doen, lijkt het verschil tussen noord en zuid, en west en oost, minder groot te worden.

De ongelijkwaardigheid wordt per saldo echter niet kleiner. Want de internationale verschillen nemen af, maar de verschillen tussen bevolkingsgroepen binnen landen worden steeds groter. De opkomst van landen en bijkomende intensivering van de internationale handel heeft gezorgd voor aanzienlijke economische groei in de wereld. Deze handel is echter vaak niet duurzaam. In veel productieketens (kleding, elektronica, grondstoffen, voedsel, farmacie) is er sprake van uitbuiting van arbeiders, uitputting van grondstoffen en milieuvervuiling door het falen van bedrijven en overheden. De globalisering kent niet alleen winnaars, maar ook veel verliezers.

Van ontwikkelingssamenwerking naar mondiale samenwerking

In antwoord op de uitdagingen van een wereld in beweging wil PerspectieF van ontwikkelingssamenwerking naar mondiale samenwerking. Het traditionele concept van ontwikkelingssamenwerking is niet toereikend en toe aan revisie. Nederland heeft niet langer de pretentie om ontwikkeling te brengen in de derde wereld. Dit juichen wij toe, vanuit het uitgangspunt van gelijkwaardige mondiale relaties.

Mondiale samenwerking is het antwoord in de context van de huidige geglobaliseerde wereld. Concreet betekent dat een hervorming van het vroegere ontwikkelings-samenwerkingsbeleid, het inzetten op eerlijke en duurzame economische relaties en een geïntegreerde, duurzame aanpak van internationale problemen (mondiale publieke goederen).

Hervorming ontwikkelingssamenwerking

Het is goed dat er door Nederland en de Europese Unie gewerkt wordt aan effectiever ontwikkelingssamenwerkingsbeleid. De besteding van belastinggeld moet kritisch worden gevolgd. Daarom steunt PerspectieF het afbouwen van directe begrotingssteun van de Nederlandse overheid aan andere overheden en zet zij hier ook op in binnen de Europese Unie. Wanneer overheden te zwak zijn om middelen goed te besteden moeten geldstromen vooral via het maatschappelijk middenveld lopen.

Positief is de focus van het nieuwe beleid op een aantal speerpunten en een aantal landen waar Nederland en Europa primair het verschil kunnen maken. Wat PerspectieF betreft ligt de focus op landbouw en voedselzekerheid, verbetering van de positie van vrouwen en kinderen, recht en veiligheid, water en milieu, gezondheid en onderwijs.

Daarnaast moeten Nederland en de Europese Unie vanuit de focus op de zwaksten een aanzienlijk deel van het budget besteden aan humanitaire noodhulp bij rampen en conflicten, via multilaterale instellingen en gecoördineerde acties van ngo's. Daarbij moet zo snel mogelijk worden geschakeld van noodhulp naar structurele ontwikkelingsinitiatieven.

Het nieuwe Nederlandse beleid pretendeert gelukkig minder, maar heeft helaas ook minder ambitie als we kijken naar de miljardenbezuinigingen op ontwikkelingssamenwerking. Om ambities waar te maken zijn meer middelen nodig vanuit Nederland.

Daarnaast vraagt de hervorming van de ontwikkelingssamenwerking om coherent beleid, wat betekent dat oneerlijke economische verhoudingen worden rechtgetrokken, dat er geïnvesteerd wordt in mondiale publieke goederen (water, lucht, klimaat, milieu etc.) en in een geïntegreerde inzet op defensie, diplomatie en ontwikkelingssamenwerking. Onderdeel hiervan is het voorkomen van rampen en mensenwaardige ongelijkheid, in plaats van het achteraf te repareren. Volgens PerspectieF dienen Nederland en de Europese Unie hier nog meer ambitie en resultaten te tonen. Dit betekent dat de belangen van de armsten voorop dienen te staan in relaties met andere landen.

Handel en ontwikkeling kunnen samengaan, maar dat is geen vanzelfsprekendheid. Het is zeker een mogelijkheid om effectiever aan ontwikkeling te werken en oneerlijke verhoudingen aan te pakken. Wel richt Nederland zich nu voornamelijk op productieve sectoren waarbij onze handelsbelangen al snel de boventoon kunnen gaan voeren. PerspectieF kiest allereerst voor de allerarmsten. Daarbij hoort een breder palet aan speerpunten voor mondiale samenwerking, en het verlenen van hulp in situaties waar handel niet mee gediend hoeft te zijn.

Oog voor de toekomst

- + Ontwikkelingshulp hervormen. Het budget repareren van 0,7% naar 0,8% van het BNP, en op termijn verder omhoog brengen naar 2%.
- + Handel en ontwikkeling kunnen elkaar versterken, maar handelsbelangen zijn geen voorwaarde voor mondiale samenwerking.
- + Focus op de allerarmsten en bestrijding van mensonwaardige ongelijkheid.
- + Er moet een aparte minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking blijven. De minst ontwikkelde landen verdienen een eigen stem in het kabinet.

Eerlijke en duurzame economische relaties

De internationale vrijhandel heeft voor veel economische groei gezorgd. Helaas is deze groei niet altijd eerlijk en duurzaam, gelet op uitbuiting van arbeiders, uitputting van grondstoffen, milieuvervuiling en klimaatverandering.

Door maatschappelijk verantwoord consumeren (burger), produceren (bedrijfsleven) en reguleren (overheden) kunnen productieketens eerlijker en duurzamer worden. Markten moeten gereguleerd worden om optimaal te kunnen functioneren ten dienste van een gelijkwaardige ontwikkeling. De onderscheiden verantwoordelijkheden van deze actoren worden hieronder beschreven.

Daarnaast moeten in handelsbeleid, landbouwbeleid en investeringsbeleid keuzes worden gemaakt waarbij het belang van ontwikkelingslanden nadrukkelijk voorop wordt gesteld. In verdragen van de Europese Unie met andere landen moeten sociale, ecologische en rechtsstatelijke voorwaarden gesteld worden en moet er ruimte zijn om in de toekomst hogere eisen te stellen op het gebied van milieu, arbeidsnormen, gezondheidsnormen.

Het dominante model in de wereld van louter meer economische groei moet ook kritisch worden beschouwd. Groei is nodig voor ontwikkeling. Maar om de ontwikkeling duurzaam en eerlijk te laten zijn is andere groei nodig. Daarbij gaat PerspectieF voor kleinschaligere en kortere productieketens die meer als een kringloop gaan functioneren. Innovatieve technologische investeringen kunnen een bijdrage leveren aan duurzame en eerlijke groei, en moeten daarop kritisch worden beoordeeld.

De groei mag in ieder geval niet 'geleend' zijn op volgende generaties door middel van het maken van schulden.

Oog voor de toekomst

- + Eerlijke handel en productieketens.
- + Bruto Nationaal Product moet niet de enige maatstaf zijn.

Onderscheiden verantwoordelijkheden

Vanuit de christelijk-sociale politiek willen we de verantwoordelijkheden voor het werken aan gelijkwaardige ontwikkeling onderscheiden voor overheden, maatschappelijk middenveld, bedrijven en burgers. Deze actoren zijn vaak nauw verweven in een geglobaliseerde wereld van netwerken. Mondiale samenwerking tussen deze actoren is dan ook noodzaak. Tegelijkertijd moeten specifieke verantwoordelijkheden (binnen deze samenwerking) worden onderscheiden om zo te voorkomen dat iedereen alles gaat doen of dat juist niemand verantwoordelijkheid neemt. Daarbij zet PerspectieF in het bijzonder in op meer eigenaarschap van mondiale samenwerking van burgers, maatschappelijk middenveld en bedrijven.

Overheden

Overheden hebben de verantwoordelijkheid om voorwaarden te scheppen waardoor mensen een menswaardig bestaan kunnen leiden en deel kunnen nemen aan de samenleving. Dat betekent het garanderen van fundamentele rechten en vrijheden door zich soms terughoudend en dan weer actief op te stellen, afhankelijk van de lokale context. Burgers moeten niet afhankelijk zijn van liefdadigheid om te kunnen participeren op een minimumniveau. Tegelijkertijd moet de overheid niet doorschieten in regulering om de mens van wieg tot graf te verzorgen. Er dient ruimte te zijn om verantwoordelijkheid te nemen als burger, organisatie of bedrijf.

De nationale overheid heeft de primaire verantwoordelijkheid voor het garanderen van een menswaardig bestaan. In een rechtsstaat is het mogelijk om dit bij de overheid af te dwingen. Helaas is in veel opkomende en arme landen de overheid niet in staat of bereid om aan de minimumstandaarden van menselijke waardigheid te voldoen. Bij het falen van deze overheid komen de overheden van buurlanden in beeld vanuit de gedachte dat de relaties met deze landen het sterkst zal zijn. Regionale overheden en organisaties spelen daarbij een belangrijke rol. Pas daarna komt de verantwoordelijkheid van overige overheden, al dan niet in georganiseerd regionaal of multilateraal verband. Van belang is dat de overheden hun inspanningen op elkaar afstemmen.

De Nederlandse overheid en de Europese Unie dienen verantwoordelijkheid te nemen door middel van bilaterale samenwerking.

Zoals aangegeven is directe begrotingssteun daarbij geen goed middel. Die hulp moet zich richten op de speerpunten van het beleid vanuit de competenties en waarden van het Nederlandse en Europese beleid, met oog voor toepassing in de lokale context.

In multilateraal verband kunnen bepaalde vormen van hulp en ontwikkelingssamenwerking het meest effectief tot stand komen. Perspectief steunt multilaterale noodhulp bij grote rampen en coördinatie van mondiale samenwerking via VN, Wereldbank en IMF. Hervorming van machtsstructuren van deze instituten is nodig ten gunste van landen in ontwikkeling. Ook is hervorming nodig met betrekking tot de verantwoording van de inzet van middelen door deze organisaties. Donaties van Nederland aan multilaterale instellingen moeten aan randvoorwaarden worden verbonden: meer terugkoppeling en rapportage, minder bureaucratie en evenwichtige stemverdeling.

Maatschappelijk middenveld

Non-gouvernementele organisaties, kerken, universiteiten en andere maatschappelijke instanties vervullen een essentiële rol bij het werken aan gelijkwaardige ontwikkeling. In feite hebben ze verschillende rollen. Daarbij gaat het onder andere om het verlenen van noodhulp, het werken aan ontwikkeling en armoedebestrijding al dan niet via public-private partnerships en het signaleren van mensenrechtenschendingen.

Ngo's zijn soms teveel een verkapt zelfstandig bestuursorgaan geworden die vooral beleid van de overheid uitvoeren. Anderzijds is samenwerking tussen (Nederlandse/Europese en lokale) overheden, ngo's en bedrijven vaak juist gewenst om zo effectief mogelijk aan ontwikkeling te werken. De rol van ngo's beperken tot watchdog geeft een te beperkte visie op de mogelijkheden die zij hebben om aan ontwikkeling te werken.

Een groter deel van het ontwikkelingsbudget mag naar maatschappelijke organisaties en minder naar multilaterale en bilaterale hulp. De 'ngo's verdienen meer vertrouwen van de overheid. Ze moeten uiteraard goed gecontroleerd worden op de besteding van subsidies, maar steekproefsgewijze controle om aan een keurmerk te voldoen moet voldoende zijn. Deze ngo's mogen voor niet meer dan 50% op subsidie draaien, om hen zoveel mogelijk op eigen benen te laten staan en een goede relatie tussen ngo en burgers te stimuleren. Burgers die geld geven aan 'ngo's moeten vervolgens gesteund worden door een ruimere giftenaftrek bij de belastingen. 'Ngo's moeten bij hun operaties in landen steunen op lokale kennis en zoveel mogelijk lokale 'ngo's inzetten om het werk te doen.

Oog voor de toekomst

- + Ondersteuning 'ngo's door de overheid, met ruimte voor eigen initiatief
- + Als de overheid aan 'ngo's subsidie verstrekt moeten zij tenminste op 50% eigen middelen draaien

Bedrijven

Een huidige trend is om het bedrijfsleven meer bij ontwikkelingssamenwerking te betrekken. Perspectief kan dit overwegend positief waarderen, aangezien een bedrijfsmatige focus op efficiëntie kan bijdragen aan effectieve ontwikkeling. Daarbij is wel van belang om alert te zijn op het vooropstellen van de lokale noden en behoeften, in plaats van ongebreidelde bedrijfswinsten en uitbuiting van mensen. Het is ook reëel om goed te onderzoeken of de lokale bevolking wel zit te wachten op onze komst. Hun belangen moet in ieder geval gewaarborgd zijn.

Dat geldt ook bij steun van de overheid aan bedrijven. Die moet vraag gestuurd worden ingezet, waarbij primair het mkb in ontwikkelingslanden wordt gesteund. Het Nederlandse mkb kan hier in kleine joint ventures met het lokale mkb ook gebruik van maken om zo vruchtbare relaties tussen het mkb daar en hier te bevorderen.

Daarnaast hebben bedrijven een belangrijke rol in eerlijker en duurzamer economische verhoudingen. Allereerst ligt de verantwoordelijkheid bij bedrijven om ethische keuzes te maken wanneer ze ondernemen. De OESO-richtlijnen geven hierin een kader mee, wat nationale overheden als voorwaarde dienen te stellen bij het verstrekken van overheidsmiddelen. Daarnaast moeten bedrijven worden afgerekend op het respecteren van fundamentele rechten, primair in de lokale rechtsorde en anders in de rechtsorde van landen waar bedrijven hoofdzakelijk mee zijn verbonden. Daarbij past gerichte wetgeving om productieketens transparanter te maken en de aansprakelijkheid van bedrijven voor mensenrechtenschendingen te versterken.

Duurzaamheidseisen en fundamentele mensenrechten vormen de ondergrens. Maatschappelijk verantwoord ondernemen betekent dat je je aan de wet houdt en daagt bedrijven uit om meer te doen. Duurzame business is een belangrijk businessmodel voor veel Nederlandse bedrijven die vaak goed scoren in de Dow Jones Sustainability Index. Perspectief prijst het Nederlandse bedrijfsleven hiervoor, maar is ervan overtuigd dat er meer in duurzaamheid moet worden geïnvesteerd en dat mistanden steviger moeten worden aangepakt.

Oog voor de toekomst

- + Het is aan bedrijven om verantwoordelijkheid te nemen en ze hebben de plicht om zich aan de wet te houden.

Burgers

Burgers hebben tegenwoordig vaak mondiale contacten en ontplooiën wereldwijd initiatieven gericht op ontwikkeling. Er zijn tegenwoordig veel stichtingen en andere organisaties die zich hiermee bezighouden. Daarnaast zijn er veel migranten met contacten in het land van herkomst. Dit laatste levert enorme geldstromen op die ten goede kunnen komen aan ontwikkeling. Daarnaast kan de culturele en religieuze uitwisseling bijdragen aan versterking van mondiale relaties. Dit soort particulier initiatief juicht PerspectieF van harte toe. De Nederlandse overheid kan een adviseerende rol vervullen om de middelen op een zo effectief mogelijk wijze in te zetten.

Daarnaast hebben burgers de verantwoordelijkheid om in hun consumptiepatronen zoveel mogelijk rekening te houden met de mensen die wereldwijd werken aan de producten die ze kopen. Hiertoe dienen bedrijven openheid van zaken te geven, wat soms moet worden afgedwongen door overheidsregulering. Burgers kunnen bedrijven bewegen tot duurzamer en eerlijker productie.

Oog voor de toekomst

Oog voor de toekomst

- + Migranten kunnen veel betekenen voor ontwikkeling in het land van herkomst.
- + Burgers hebben een verantwoordelijkheid wanneer ze consumeren.

PerspectieF gaat voor ontwikkeling waarmee recht wordt gedaan aan de waardigheid van ieder mens door middel van mondiale samenwerking. Overheden, bedrijven, consumenten en burgers moeten hun verantwoordelijkheid nemen om te werken aan eerlijke en duurzame groei. We komen er alleen niet als we niet op een andere manier gaan denken. De huidige samenloop van crises geeft de urgentie aan van het denken in relaties. In deze geglobaliseerde wereld is het duidelijk dat mensen over de hele wereld met elkaar zijn verbonden. Dat schept afhankelijkheid en verantwoordelijkheid ten opzichte van elkaar.

Buitenlandse Zaken en Defensie

Mensenrechten en 'the rule of law'

Als christenen geloven we dat ieder mens waardevol is en recht heeft op een menswaardig bestaan. Die inherente menselijke waardigheid brengt fundamentele mensenrechten met zich mee. Zo heeft ieder mens recht op vrijheid van geweten, meningsuiting en godsdienst. Alle mensen moeten kunnen voorzien in de noodzakelijke levensbehoeften en een gezond en veilig leven kunnen leiden. Bovendien hebben huidige en toekomstige generaties recht op duurzame ontwikkeling. Het is bijzonder dat, ondanks alle culturele verschillen, bijna alle landen de universele verklaring van de rechten van de mens hebben ondertekend. Mensenrechten zijn geen westerse ideologie, maar universele noodzaak. Wel moeten mensenrechten altijd in de lokale context worden geïmplementeerd. Voor Perspectief ligt de prioriteit in het buitenlands beleid bij mensenrechten en 'the rule of law' (de rechtsstaat). Het promoten van de rechtsstaat over de hele wereld, toegepast in de lokale context, heeft de eerste prioriteit. Vanuit die rechtsstaat kan democratie worden ontwikkeld.

Oog voor de toekomst

- + Mensenrechten zijn universele noodzaak en moeten in de lokale context worden geïmplementeerd.
- + In het buitenlands beleid ligt prioriteit bij het promoten van mensenrechten en het bevorderen van de rechtsstaat en democratie.

Bevorderen internationale rechtsorde

De naleving van mensenrechtenverdragen schiet helaas vaak tekort. De strijd voor mensenrechten moet voortdurend gestreden worden. Vervolgingen wegens geloof, overtuiging, seksuele geaardheid of ras zijn in vele landen aan de orde van de dag. Nederland moet zijn stem hiertegen verheffen en kan een grote rol spelen om de internationale rechtsorde te bevorderen. Nederland toont door het huisvesten van internationale tribunalen veel belang te hechten aan de implementatie van het internationale recht. Dit brengt een extra verantwoordelijkheid met zich mee. Allereerst dient Nederland in haar binnenlands beleid fundamentele rechten en vrijheden te waarborgen. Daarnaast dienen de Europese Unie en Nederland een geloofwaardig mensenrechtenbeleid te voeren dat non-selectief, proportioneel en effectief is. In internationale overeenkomsten van Nederland en de Europese Unie met derde landen moet naleving van mensenrechten(verdragen) worden opgenomen als eis.

De Nederlandse overheid moet, onder andere in VN-verband, ook opkomen voor mensen die in landen met onderdrukkende regimes de moed hebben openlijk de schending van mensenrechten aan de orde te stellen. Een land dat onder kritiek staat, mag zich niet verschuilen achter het beginsel van de soevereiniteit van de staat. Ook moet de Europese Unie de grootmachten aanspreken om hen druk te laten uitoefenen op onderdrukkende regimes.

Godsdienstvrijheid

Een fundamenteel mensenrecht dat altijd en overal gewaarborgd dient te worden is de vrijheid van godsdienst. Nederland moet stelling nemen tegen landen waarin de godsdienstvrijheid beperkt wordt. Voorbeelden hiervan zijn anti-bekeringwetgeving, wetten tegen afvalligheid, antiblasfemiewetgeving en registratieverplichtingen. Maatregelen die Nederland al dan niet in Europees verband kan nemen zijn onder andere het publiekelijk aanspreken van een land, het instellen van handelsbeperkingen of het uitoefenen van diplomatieke druk achter de schermen. Om averechtse effecten tegen te gaan, moet per individueel land worden bekeken welke maatregelen het beste getroffen kunnen worden.

Oog voor de toekomst

- + Nederland neemt stelling tegen landen waarin de godsdienstvrijheid beperkt wordt.

Landenpolitiek

Nederland en de Europese Unie dienen landen aan te spreken op het verdedigen van rechtsstaat en mensenrechten. Dit geldt ook voor bondgenoten en voor bijvoorbeeld Rusland. De VS moeten in internationaal verband onder druk worden gezet om zich aan te sluiten bij het Internationaal Strafhof en om Guantánamo Bay te sluiten. Nederland moet zich terughoudender opstellen in het meedoen met Amerika in de oorlog tegen het terrorisme. Hiervoor zijn te makkelijk fundamentele rechten en vrijheden als privacy ingewisseld. Nederland dient de VS aan te spreken op hun inzet voor mensenrechten, waarbij het gebruik van de doodstraf moet worden veroordeeld. Binnen Europa is er ook blijvend reden tot zorg als het gaat om de rechtsstaat en mensenrechten in landen als Hongarije, Polen, Italië, Griekenland, Roemenië, Bulgarije en Rusland. De Raad van Europa en de Europese Unie moeten hierin gezamenlijk optrekken en consequenties verbinden aan mensenrechtenschendingen.

Oog voor de toekomst

- + Nederland zet zich in voor het bevorderen van de wereldwijde rechtsorde.

Naast het aanspreken van bevriende landen dient Nederland staten aan te spreken die erg slecht presteren op het gebied van mensenrechten. Iran, Noord-Korea, Soedan en Wit-Rusland zijn voorbeelden van staten waar de leiders een bedreiging vormen voor de eigen bevolking en voor andere landen. Economische sancties gericht tegen (de leiders van) deze staten zijn, naast eventuele kernwapenprogramma's, ook wegens de structurele schendingen van de mensenrechten soms mogelijk.

Oog voor de toekomst

- + Bevriende landen en beruchte mensenrechtenschenders moeten worden aangesproken op hun resultaten op het gebied van mensenrechten.

Midden-Oosten

Het Midden-Oosten blijft een uiterst turbulente regio. De zogenoemde Arabische Lente heeft gezorgd dat onderdrukkende dictators het veld moesten ruimen, maar helaas is het alternatief veelal islamitisch extremisme gebleken. Daar zijn rechtsstaat en democratie, en dus de bevolking, niet bij gebaat. De Europese Unie en Nederland moeten de landen in transitie blijven steunen in de richting van een rechtsstaat, en vanuit daar naar een duurzame democratie. Investerings in de economie en maatschappelijk middenveld zijn daarvoor nodig. Gematigde krachten moeten worden ondersteund, extremistische groeperingen bestreden. Culturele en religieuze groepen, zeker de veelal vervolgd christenen, moeten beschermd worden wanneer hun rechten worden geschonden. Landen in het Midden-Oosten moeten hierop worden aangesproken en er moeten ook acties en sancties volgen op het moment dat mensenrechten worden geschonden.

Israël heeft een bijzondere positie in het Midden-Oosten. Vanuit het christelijke geloof zien we een verbondenheid met het Joodse volk. De staat Israël is het nationale tehuis voor de Joden en verdient vanwege historische, juridische en morele gronden steun, met inachtneming van internationale rechtsbeginselen. De waardevolle band resulteert niet automatisch in onvoorwaardelijke steun aan het beleid van de Israëlische overheid.

Randvoorwaarden voor een duurzame vredesregeling in het Midden-Oosten zijn: veilige en erkende grenzen voor Israël en erkenning van de nationale aspiraties van de Palestijnen. Pas als de Arabische landen volledige diplomatieke betrekkingen met Israël aangaan, kan een duurzame vredesregeling tot stand komen. Nederland geeft, al dan niet in Europees verband, steun aan het vredesproces, waar beide partijen allereerst zelf verantwoordelijk voor zijn.

Een tweestatenoplossing lijkt de meest vruchtbare oplossing, maar dit dient door onderhandelingen tot stand te komen. De internationale gemeenschap dient dit zoveel mogelijk te faciliteren, en Nederland moet hierin vooroplopen. Het internationaal recht geeft uitgangspunten in deze discussie, maar verschil in interpretatie van het recht zal er altijd zijn. Religieuze, politieke en juridische meningsverschillen lopen daarbij door elkaar heen en vertroebelen de discussie over het conflict.

Perspectief vindt het van het grootste belang dat de mensenrechten van zowel Palestijnen als Joden gewaarborgd worden en dat schendingen van beide kanten worden benoemd en veroordeeld. Als vreedstichters is het van belang dat we processen van vrede, verzoening en samenwerking actief stimuleren en niet vanuit onze kant met boycots, blauwdrukken en eenzijdige acties frustreren. Er moet tussen Israëli en Arabieren worden gezocht naar een rechtvaardige vrede met steun van de internationale gemeenschap.

Oog voor de toekomst

- + Steun voor het bestaansrecht van de staat Israël, met inachtneming van het internationaal recht, zonder automatische steun voor het beleid van de Israëlische overheid
- + Veilige en erkende grenzen voor Israël en erkenning van de nationale aspiraties van de Palestijnen
- + Het bevorderen van vrede, verzoening en rechtsstaat in het Midden-Oosten

Defensie

De taak van het leger is veranderd in de afgelopen twintig jaar. Het leger wordt steeds meer ingezet bij vredesmissies buiten ons land, om de internationale rechtsorde te handhaven of te herstellen. Dit heeft consequenties voor de organisatiestructuur. Het verandert in een flexibele organisatie die is gericht op het helpen voorkomen en bestrijden van regionale conflicten, die gemakkelijk kunnen escaleren tot een conflict van grote omvang. Dit is een goede ontwikkeling, maar het mag niet ten koste gaan van algemene verdedigingstaken. Wel staat Perspectief voor een internationale oriëntatie van defensie. Het leger mag niet de taak van binnenlandse orde en veiligheid overnemen van de politie, al kan het hier wel een aanvullende rol vervullen.

Opeenvolgende bezuinigingen hebben erin gehakt bij defensie. Dit is een onverantwoorde 'Operation Breakdown'. De grondwettelijke verplichting om de internationale rechtsorde te bevorderen kan steeds moeilijker worden nagekomen. De internationaal geprezen Nederlandse geïntegreerde 3D-benadering ('defense, diplomacy and development') wordt daarmee onder druk gezet. Daarnaast is de manier van bezuinigen niet altijd de juiste. Er worden te weinig toekomstgerichte keuzes gemaakt.

Nederland moet inzetten op een hervorming van defensie. Daarbij moet er rekening worden gehouden met de hedendaagse non-conventionele oorlogsvoering in gebieden in het Midden-Oosten waar Nederland actief is. Het voorop stellen van burgerbescherming is essentieel bij de keuzes die worden gemaakt in het defensiebeleid. De 'responsibility to protect' kan een rechtvaardiging zijn voor militair ingrijpen, mits het echt gericht is op burgerbescherming. Het is goed dat Nederland zijn steentje bijdraagt aan dergelijke operaties. Als leiders geen bescherming, maar een bedreiging voor burgers zijn, dan kan als laatste redmiddel militair worden ingegrepen met inachtneming van het internationaal recht. Het is zaak om in VN-verband zo snel mogelijk een juridisch mandaat te krijgen om in te grijpen. Er is een verplichte internationaalrechtelijke toets alvorens tot militaire actie over kan worden gegaan. De beginselen van de rechtvaardige oorlog dienen uitgangspunt te zijn in de afweging ngingen plaatsvinden. Daarnaast dient er goede nazorg voor militairen aanwezig te zijn.

We moeten respect hebben voor de belangrijke en moeilijke taak van militairen, en daar ook naar handelen in het overheidsbeleid. Het is een goede zaak als Nederland zich actief toont op het gebied van VN-missies. Daarbij is geloofwaardigheid essentieel. Koste wat het kost eigen slachtoffers willen vermijden is hypocriet en kost veel mensenlevens. Er moet alles aan worden gedaan hiervoor een draagvlak te creëren in de Nederlandse samenleving. Het zou daarom goed zijn om kaders op te stellen hoe er wordt ingegrepen bij verschillende situaties en op welke manier landen daarbij samenwerken. Bij uitzending van Nederlandse eenheden moet Nederland nauw betrokken worden bij de internationale besluitvorming. Taken en bevoegdheden moeten vooraf duidelijk zijn vastgelegd.

Voor uitzending van eenheden moet de missie een kans van slagen hebben en moeten de militairen, ook bij humanitaire missies, voldoende toe- en uitgerust zijn. Een te hoog aspiratieniveau van Nederland op het gebied van crisisbeheersing, vredesoperaties en humanitaire hulpverlening is ongewenst, omdat de mogelijkheden beperkt zijn. Nederland moet dan ook samenwerken in NAVO-verband en EU-verband. Ook is verdere militaire samenwerking met Duitsland, Frankrijk en Engeland aan te moedigen. Het moet dan wel gaan om samenwerking en niet om integratie.

Oog voor de toekomst

- + Investeren in en hervormen van defensie.
- + De beginselen van de rechtvaardige oorlog zijn uitgangspunt in de afweging om militaire missies te steunen.
- + Respect voor de belangrijke en moeilijke taak van militairen.

Wapens

Wapens zijn nodig om de defensietaak uit te oefenen en daarmee het kwaad in de wereld te bestrijden. Het zijn echter dezelfde wapens die de oorzaak zijn van een hoop ellende op deze aarde. Nederland dient zich daarom in te zetten voor de bestrijding van de bewapeningswedloop en voor een betere controle op de wapenindustrie en de (internationale) wapenhandel. Met name kernwapens, biologische wapens en chemische wapens moeten zoveel mogelijk worden gereduceerd. Nederland heeft het Non-Proliferatie Verdrag (1970), waarin wordt gesproken over nucleaire ontwapening, ondertekend. Ons land houdt als lid van de NAVO wel vast aan de nucleaire afschrikingsdoctrine, vastgelegd in het NAVO-Strategisch Concept (SC). Perspectief vindt dat de Nederlandse regering in internationaal verband moet inzetten op sterke vermindering van kernwapens in de wereld. Een ideale situatie is een wereld zonder wapens, zeker als het gaat om massavernietigingswapens in handen van de verkeerde leiders.

Oog voor de toekomst

- + Bestrijden van wapenwedloop, bezit en gebruik van wapens.

Justitie en veiligheid

Mensen moeten in vrijheid kunnen samenleven, waarbij geen onderscheid wordt gemaakt naar levensovertuiging of opvattingen. Onze democratische rechtsstaat is van elementair belang om ieders vrijheid te waarborgen. Aandacht voor justitie en veiligheid draagt bij aan een rechtvaardige en veilige samenleving waarbij de mensenrechten worden gewaarborgd.

Oog voor de toekomst

+ Het is een christelijke opdracht om te bouwen aan een rechtvaardige en veilige samenleving waarin de mensenrechten worden gewaarborgd.

Mensenrechten

Mensenrechten zijn niet alleen belangrijk voor het buitenlandse beleid van Nederland, maar ook van belang voor onze samenleving. Mensen zijn geschapen naar het beeld van God en PerspectieF hecht daarom sterk aan de bescherming van de menselijke waardigheid. Voor PerspectieF vloeit het waarborgen van de mensenrechten in Nederland hieruit voort.

Er bestaat geen rangorde van mensenrechten. Bij een botsing tussen verschillende grondrechten moet in elke individuele situatie een afweging worden gemaakt. Het gelijkheidsbeginsel kan niet bij voorbaat prevaleren over het recht op vrijheid van vereniging of het recht op vrijheid van godsdienst.

Oog voor de toekomst

+ Mensen zijn geschapen naar het beeld van God en hun menselijke waardigheid dient beschermd te worden.
+ Er bestaat geen rangorde van mensenrechten; het vrijheidsbeginsel heeft geen voorrang op andere grondrechten.

Mensenhandel en prostitutie

PerspectieF hecht grote waarde aan de werkzaamheden van het Bureau Nationaal Rapporteur Mensenhandel en de bevoegdheid die het in 2009 heeft gekregen om te rapporteren over kinderpornografie. Mensenhandel is echter nog steeds een groot probleem in Nederland. De aanpak van mensenhandel dient een grotere prioriteit te krijgen, onder andere door het creëren van bewustwording zodat mensen beter in staat worden gesteld om signalen die wijzen naar mensenhandel te herkennen. Daarnaast dienen risicogroepen die kwetsbaar zijn om slachtoffer te worden van mensenhandel, zoals immigranten, geïnformeerd te worden over hun rechten. Speciaal in sectoren zoals de land- en tuinbouw en de uitzendbranche dient aandacht te zijn voor de bestrijding van mensenhandel. Prostitutie hoort niet thuis in een gezonde samenleving met respect voor ieder mens.

Prostitutie is in strijd met menselijke waardigheid. Een vrouwenlichaam mag niet te koop zijn. In de bordeelsector seksindustrie vindt mensenhandel, ook na de legalisering van prostitutie, nog steeds plaats. PerspectieF steunt de verhoging van de prostitutieleeftijd naar 21 jaar per 1 juli 2014. Echter, de Prostitutiewet die dan in werking treedt, bevat onvoldoende maatregelen om de misstanden te bestrijden die in deze "bedrijfstaking" op structurele basis blijven plaatsvinden, zoals uitbuiting, geweld en misbruik. Pooiers, loverboys en onvrijwillige prostitutie moeten worden bestreden. De overheid moet stevig investeren in uitstapprogramma's en voorkomen dat vrouwen in het illegale prostitutiecircuit terecht komen.

Oog voor de toekomst

+ Vrouwen worden beschermd tegen uitbuiting.
+ De overheid investeert in uitstapprogramma's en voorkomt dat vrouwen in het illegale prostitutiecircuit terecht komen.

Asielbeleid

Vanuit de Bijbel hebben we de plicht om te zien naar vreemdelingen (zie bijvoorbeeld Deut. 24: 17-22). Voor de overheid betekent deze verantwoordelijkheid dat zij de rechten van vreemdelingen moet waarborgen. Het Vluchtelingenverdrag en het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens vormen internationale verplichtingen voor Nederland.

Opvang

Nederland en de Europese Unie dienen zich actief op te stellen om een einde te maken aan de mensonterende situaties in de Europese opvang, zoals in Griekenland en op Lampedusa. PerspectieF vindt dat de overheid het recht op opvang voor asielzoekers vanaf binnenkomst tot het moment van toelating of uitzetting moet waarborgen. In de opvang van asielzoekers dient een menswaardig bestaan gewaarborgd te worden. Hiervoor is het belangrijk dat asielzoekers gehuisvest worden in kleinschalige centra waar privacy is. Vele verhuizingen en langdurig verblijf in de opvang tijdens de asielprocedure dienen te worden vermeden. Daarom pleit PerspectieF voor een snelle procedure waarin zorgvuldig en rechtvaardig beslist wordt over de asielaanvraag. Hierdoor hoeven mensen minder lang in de opvang te verblijven, verkeren ze minder lang in onzekerheid en worden kosten bespaard op de opvanguitgaven. Ook de geloofsovertuiging van de asielzoeker wordt meegenomen in de beoordeling of een land voor die persoon veilig is. Van een asielzoeker mag in dat kader niet worden verlangd om bij terugkeer in het land van herkomst zijn geloofsovertuiging verborgen te houden.

Illegaliteit

Uitgeprocedeerde asielzoekers mogen niet op straat en in de illegaliteit belanden. Illegaliteit wordt niet strafbaar gesteld.

Perspectief vindt dat de overheid een effectief terugkeerbeleid moet voeren. Dit betekent dat de overheid daadwerkelijk stappen moet ondernemen om uitgeprocedeerde asielzoekers uit te zetten naar het land van herkomst. Indien de overheid dit nalaat of het land van herkomst niet meewerkt aan het verstrekken van de benodigde papieren, komt deze uitgeprocedeerde asielzoeker na een bepaald tijdsverloop in aanmerking voor een verblijfsvergunning.

Terugkeer

Bij gedwongen terugkeer van een vreemdeling naar het land van herkomst dient de overheid na te gaan of de vreemdeling geen gevaar loopt op een onmenselijke behandeling in het land van herkomst. Als er serieuze aanwijzingen zijn dat uitzetting te gevaarlijk is en zaken aanhangig zijn ter beoordeling bij de rechter, moet er gewacht worden met uitzetting.

Oog voor de toekomst

- + De procedure om asiel aan te vragen dient snel te worden doorlopen, waarbij er zorgvuldig en rechtvaardig wordt beslist over de situatie van de asielzoeker.
- + De overheid waarborgt het recht op opvang voor asielzoekers vanaf binnenkomst tot het moment van toelating dan wel uitzetting.
- + Bij de asielaanvraag wordt de geloofsovertuiging van de asielzoeker betrokken in de afweging, waarbij van de asielzoeker niet wordt verwacht om in het land van herkomst terughoudend te zijn in het belijden van zijn of haar geloof.

Vrijheid van godsdienst

Het recht op vrijheid van godsdienst heeft haar basis in de Nederlandse grondwet en diverse internationale verdragen. De overheid dient zich bewust te zijn van haar taak om dit recht te beschermen en te respecteren. Dit houdt ook in dat ze haar eigen taak en bevoegdheden weet te begrenzen. Vrijheid van godsdienst omvat niet alleen het privédoel. Vrijheid van godsdienst is niet alleen het recht van een individu, maar ook een collectief aspect om in gemeenschap vorm te geven aan geloofsovertuigingen. Het functioneren van de rechtsstaat kan worden afgelezen aan de wijze hoe die omgaat met (religieuze) minderheden.

In het maatschappelijk en politiek debat staat de vrijheid van godsdienst onder druk. Mensen (her)kennen de waarde van argumenten gebaseerd op religieuze overtuigingen niet altijd meer. De overheid dient daarom te waken over de vrijheid van godsdienst en dient de waarde van godsdienst voor de samenleving, in de vorm van gemeenschap en maatschappelijke activiteiten, te erkennen. Zij moet ruimte bieden voor maatschappelijke organisaties om te functioneren op grond van hun religieuze identiteit. Overtuigingen op grond van de vrijheid van godsdienst moeten ook kunnen worden uitgedragen in maatschappelijke organisaties, bijvoorbeeld op het vlak van personeelsbeleid. Op het werk moet ruimte zijn voor gewetensbezwaren van mensen.

Iemand die bezwaren heeft tegen abortus en euthanasie mag geen benadeling ondervinden bij de toelating tot opleidingen en uitvoering van werk. Perspectief vindt dat gewetensbezwaarden de ruimte behoren te krijgen binnen hun werk om hun opvattingen trouw te blijven.

Oog voor de toekomst

- + De overheid is zich bewust van haar taak om de vrijheid van godsdienst te beschermen en te respecteren.
- + Gewetensbezwaarde werknemers krijgen in hun werk de ruimte om principiële opvattingen trouw te kunnen blijven.
- + Minderheden hebben de ruimte om binnen de grenzen van de wet hun geloof te belijden en uit te dragen.

Vrijheid van meningsuiting

Net als de vrijheid van godsdienst speelt ook de vrijheid van meningsuiting een belangrijke rol in de geschiedenis van Nederland. Ook dit recht is zowel in de grondwet als in internationale verdragen vastgelegd. Uitgangspunt van onze democratische rechtsstaat is dat iedere burger het recht heeft om zijn leven naar eigen inzicht vorm te geven. Een burger moet zijn eigen visie op het leven kunnen ontwikkelen en moet deze ook kunnen uitdragen.

De vrijheid van meningsuiting is niet absoluut: de vrijheid van meningsuiting bestaat behoudens ieders verantwoordelijkheid voor de wet. Dit betekent dat niet mag worden opgeroepen tot geweld en dat uitspraken niet discriminerend zijn. In een democratische rechtsstaat is het publieke debat van vitaal belang. Voor een sterke en gezonde samenleving is belangrijk dat het debat met respect wordt gevoerd. Perspectief wil daarom niet dat racistische of seksistische opmerkingen normaal worden.

Privacy

De overheid heeft een belangrijke taak in het waarborgen van de veiligheid van haar burgers. Dit moet echter niet betekenen dat met het uitvoeren van deze opdracht grondrechten onevenredig en onnodig worden geschonden en ingeperkt. Veiligheid en privacy zijn geen tegenstellingen. De redenering 'als je niets te verbergen hebt, heb je ook niets te vrezen' dient overboord gegooid te worden. Door de toenemende digitalisering en datavergaring loopt het recht op privacy ernstig gevaar. Burgers hebben het recht om te weten welke persoonsgegevens en gegevens over persoonlijk internetgebruik worden vastgelegd. De privacy moet goed worden beschermd. Onder privacy valt het recht om te worden vergeten, zodat burgers zelf de controle houden over hun persoonsgegevens. Het mag niet zo zijn dat privégegevens door de overheid of andere instanties zonder duidelijk doel opgevraagd en zonder toestemming gebruikt worden. Perspectief vindt dat de overheid stevig moet inzetten op de bescherming van persoonsgegevens door overtreders te vervolgen en zelf het goede voorbeeld te geven. Daarbij is belangrijk dat een visie wordt ontwikkeld op het gebruik van 'big data'.

De Europese Unie moet sterk staan tegenover de druk van onder andere de Verenigde Staten om gegevens uit te leveren over haar burgers.

Oog voor de toekomst

- + Het recht om te worden vergeten maakt onderdeel uit van het recht op privacy.
- + De overheid zet stevig in op de bescherming van persoonsgegevens door overtreders te vervolgen en zelf het goede voorbeeld te geven.
- + De overheid bezint zich op het ontstaan en gebruik van 'big data'. Aan de hand van de voor- en nadelen van 'big data' wordt de privacyregelgeving toekomstbestendig gemaakt.

Positie van het slachtoffer in het strafproces

De positie van het slachtoffer in het strafproces is de afgelopen jaren versterkt. Zo wordt de hulp aan slachtoffers verbeterd, kan het slachtoffer eerder beslag leggen op de goederen van de verdachte en kunnen slachtoffers in sommige gevallen tijdens het strafproces gebruik maken van het spreekrecht waarbij ze een verklaring kunnen afleggen over de gevolgen die het misdrijf voor hen heeft gehad. PerspectieF is blij met de versterking van de positie van het slachtoffer, maar wil geen verdere versterking omdat dan de positie van de verdachte onder druk komt te staan. PerspectieF vindt het niet wenselijk wanneer slachtoffers zich ook zouden kunnen (gaan) uitspreken over de gewenste straf. In het strafproces moet namelijk niet het uitgangspunt zijn dat twee partijen tegen elkaar staan, maar dat eerlijk en rechtvaardig recht wordt gesproken.

Daarnaast is de tendens om meer en harder te straffen niet wenselijk. Strafrecht moet immers worden gezien als het 'ultimum remedium', het laatste middel waarnaar wordt gegrepen. PerspectieF pleit er daarom voor dat er rekening wordt gehouden met de positie en rechten van de verdachte. Het strafproces dient erop gericht te blijven de verdachte een eerlijk proces te geven. De verdachte dient niet onevenredig getroffen te worden in zijn rechten en integriteit.

Oog voor de toekomst

- + Het is goed dat de positie van het slachtoffer versterkt is, maar de positie van de verdachte moet niet in het gedrang komen.

Veiligheid

Veiligheid en terrorisme staan sinds 11 september 2001 hoog op de agenda. Het dreigingsniveau voor terroristische aanvallen blijft echter beperkt. Desalniettemin blijft Nederland een legitiem doelwit in de ogen van internationale jihadistische groepen. Om tegemoet te komen aan mogelijke terroristische dreigingen is, in navolging van het EU Kaderbesluit van 13 juni 2002, ons wettelijk stelsel aangepast voor terroristische misdrijven.

Dit heeft tot gevolg dat verdachten met een terroristisch oogmerk een substantiële strafverzwaring kunnen verwachten. Bovendien is de rechtsmacht voor dit soort delicten verruimd.

Opvallend is dat het percentage Nederlanders dat zich wel eens onveilig voelt de afgelopen jaren gestegen is, maar dat het absolute aantal geregistreerde misdrijven in deze periode is gereduceerd met bijna 200.000 misdrijven per jaar. PerspectieF ziet met lede ogen aan dat de toenemende onveiligheidsgevoelens dus niet overeenkomen met de reële veiligheid. Hier is niet alleen een rol weggelegd voor de overheid en politiek, maar ook de media heeft de taak om een evenwichtiger beeld tussen fictie en werkelijkheid te scheppen.

Tot slot vindt PerspectieF het goed dat er maatregelen worden getroffen om terrorisme te bestrijden, maar vindt dat de trend naar zwaardere straffen voor terroristen niet verder doorgezet moet worden. Terroristen en verdachten van terrorisme dienen niet onevenredig zwaar getroffen te worden in hun rechten en integriteit als gevolg van een toenemend gevoel van onveiligheid en dienen rechtvaardig behandeld te worden.

Oog voor de toekomst

- + Er dient een realistischer veiligheidsbeeld te worden gegeven door zowel overheid als media.
- + Het is goed dat er maatregelen worden getroffen om terrorisme te bestrijden, maar PerspectieF vindt dat de trend naar zwaardere straffen voor terroristen niet verder doorgezet moet worden.

Duurzaamheid

Duurzaamheid gaat over een balans vinden tussen 'people', 'planet' en 'profit'. Vanuit christelijk perspectief kan duurzaamheid worden geïllustreerd door de figuur van de rentmeester. Deze figuur vinden we terug in het Nieuwe Testament. Het gebruikte begrip hier is 'oikonomos', wat doelt op een goed beheer van ons huis, in dit geval de aarde. God roept ons op om als goede beheerders om te gaan met de aarde. Volgens PerspectieF staat de beschermwaardigheid van de schepping centraal. Dit betekent dat we rekening houden met de randvoorwaarden die de natuur aan het menselijke en economische gebruik stelt. Dat vraagt om een constante agendering van begrippen als rechtvaardigheid en zorgvuldigheid, omdat deze dikwijls op gespannen voet staan met huidige maatschappelijke tendensen van ongebreidelde vooruitgang, consumptisme, economisering en hebzucht.

Oog voor de toekomst

+ Bij duurzaamheid staat de beschermwaardigheid van de schepping centraal en dient menselijk en economisch gebruik van de aarde binnen ecologische randvoorwaarden plaats te vinden.

Duurzaam energiebeleid

Het doel van de Nederlandse regering, in navolging van Europees beleid, is om in 2020 14 % en in 2022 16% van de energieconsumptie in Nederland afkomstig te laten zijn uit duurzame bronnen. Daarnaast is de ambitie gesteld om 2 % energie per jaar te besparen. Nederland heeft echter nog een lange weg te gaan en de huidige prognoses zijn zorgwekkend. Vreemd genoeg investeert de overheid maar al te graag in kernenergie om haar CO₂-uitstoot te reduceren, terwijl onderzoek uitwijst dat het verminderen van CO₂-uitstoot op nationaal niveau door een mix van kolencentrales, kernenergie en CO₂-opslag vrijwel even duur is als het bouwen van windmolens en zonnecellen. Ook de huidige ontwikkelingen in het winnen van schaliegas zijn zorgwekkend voor het behalen van de beleidsdoelstellingen en een verdere transitie naar een duurzame energieopwekking. De huidige stand van zaken noopt PerspectieF ertoe tegen de winning van schaliegas te zijn zolang niet duidelijk is wat de effecten op de aarde en haar schepping zijn.

Het moge duidelijk zijn dat er nog een wereld is te winnen op het gebied van duurzame energie. PerspectieF ziet graag dat de overheid een langetermijnvisie hanteert door een energieakkoord, zodat het energiebeleid niet na elke wisseling van de wacht wordt herzien. Dit moet leiden tot een stabiel investeringsklimaat voor bedrijven, zodat zij op z'n minst geen belemmeringen van de overheid ondervinden bij investeringen in duurzame energieopwekking. De overheid dient ook initiatieven als 'smart grids' te stimuleren door hierover geen belastingen, of een lager belastingtarief, te heffen, of een lager belastingtarief te hanteren. Tot slot dient de overheid niet te investeren in kernenergie, maar in duurzame energiebronnen (wind-, water-, solar-, geothermische- en bio-energie).

Oog voor de toekomst

- + De overheid heeft een langetermijnvisie met betrekking tot het energiebeleid, met de minimale doelstelling van 16% duurzame energieopwekking in 2020.
- + De overheid tracht actief belemmeringen voor particuliere investeerders te voorkomen en stimuleert initiatieven met betrekking tot duurzame energie
- + De overheid investeert in duurzame energiebronnen en 'smart grids' en niet in kernenergie.
- + Schaliegas lijkt dermate desastreus voor de aarde en de schepping te zijn dat verbieden noodzakelijk is; de meer dan 100 schaliegasvrij verklaarde gemeenten dienen gesteund te worden door de landelijke overheid.

Duurzaam gebruik van grondstoffen en materialen

Een duurzaam gebruik van grondstoffen en materialen kan alleen gerealiseerd worden als we de aarde niet uitputten, hergebruik is dus noodzakelijk. Nog beter is als er geen sprake is van hergebruik (recycling), maar er sprake is van 'upcycling' (waardetoevoeging). Upcycling is afkomstig van het 'Cradle to Cradle'-concept, dat inhoudt dat alle materialen, met name schaarse grondstoffen, weer teruggebracht worden in verschillende kringlopen. Deze dienen vervolgens zelfs waarde toe te voegen aan de nieuwe producten waarvan zij deel uitmaken. Denk bijvoorbeeld aan tapijttegels die naast hun functie als tapijt, tevens de luchtkwaliteit verbeteren door het opvangen van fijnstof. De overheid dient dit soort ontwikkelingen zo veel mogelijk te stimuleren door subsidies te verstrekken en een gunstig klimaat te scheppen voor innovatieve (kleine en middelgrote) bedrijven te scheppen.

Bij het gebruik van grondstoffen en materialen is het tevens van belang dat deze eerlijk zijn verkregen. Keurmerken zoals het FSC-keurmerk kunnen hier een dienst bewijzen, maar moeten niet te rigide worden toegepast. Er ligt ook een taak voor de overheid om de huidige wildgroei aan keurmerken te beperken tot een voor de consument overzichtelijk aantal. Keurmerken dienen transparantie te verschaffen en moeten leiden tot stimulering van duurzame keuzes van burgers.

Ten aanzien van de internationale dimensie aan de grondstoffenhandel is het niet alleen van belang dat we de aarde niet uitputten, maar is het ook van belang dat materialen en grondstoffen onder menswaardige omstandigheden vervaardigd worden. In dit licht dienen keurmerken voor eerlijke handel vooral ook menswaardigheid te bevorderen.

Oog voor de toekomst

- + De overheid stimuleert hergebruik en upcycling door subsidies te verstrekken en een gunstig klimaat voor innovatieve bedrijven te scheppen.
- + De overheid reduceert het aantal keurmerken tot een behapbaar aantal en waakt voor een te rigide toepassing van dit instrument.

Klimaatverandering

Op basis van de consensus in het vijfde rapport van het IPCC, ziet Perspectief klimaatverandering als een groot risico voor de Nederlandse samenleving. Primair moet de aandacht blijven uitgaan naar het verminderen van CO₂-uitstoot.

Daarom is een energietransitie naar een duurzame energievoorziening hard nodig. Aanpassing van onze levensstijl is daarvoor een must. Transport en de consumptie van vlees zorgen voor relatief veel CO₂-uitstoot en voor grote druk op het milieu. De overheid moet gezondere alternatieven voor vlees en duurzame mobiliteit stimuleren, alsmede duurzame mobiliteit om nog zoveel mogelijk mitigatie van klimaatverandering te bewerkstelligen.

Omdat de gevolgen onomkeerbaar lijken, moet er meer aandacht komen voor klimaatadaptatie. De effecten die klimaatverandering kan hebben op Nederland (overstromingen, hitte, droogte) en op landen in de wereld die minder kennis hebben dan wij, vraagt om nieuwe oplossingen. Op nationaal niveau dient aandacht te blijven voor de waterhuishouding en de financiering van klimaatadaptatie, ook in navolging van Europees beleid. Daarnaast dient Nederland andere landen met kennis en geld te helpen om zich voor te bereiden op klimaatverandering.

Oog voor de toekomst

- + Er is blijvende aandacht voor mitigatie van klimaatverandering door een transitie in energie en voedsel naar een meer duurzaam gebruik.
- + Nederland zet sterk in op klimaatadaptatie.
- + De overheid maakt zich sterk om met kennis en geld andere landen te helpen in zowel mitigatie van, als adaptatie aan klimaatverandering.

Rol van de overheid

Tussen de regels door is al het één en ander gezegd over de rol van de overheid. Er wordt nog een aantal punten expliciet genoemd. Ten eerste vindt PerspectieF het een lovenswaardig plan dat de overheid duurzaam inkoopt. PerspectieF vindt daarnaast dat de overheid ook voor bedrijven dergelijke kaders voor een duurzaam inkoopbeleid moet stellen, en daarbij moet waken voor regelverdichting.

Verder is PerspectieF, zoals eerder betoogd, een voorstander van het aanbrengen van etiketten of keurmerken op producten waarmee aangegeven wordt hoe duurzaam een product is. Ook hier dient de overheid spaarzaam om te gaan met het aantal labels of keurmerken. Tot slot is het van belang dat de overheid overgaat op het hanteren van integrale kostprijzen en hiervoor regelgeving opstelt voor het bedrijfsleven.

Oog voor de toekomst

- + De overheid stelt kaders omtrent haar duurzaam inkoopbeleid, maar moet oppassen voor regelverdichting.
- + De overheid gaat spaarzaam om met het aanbrengen van etiketten of keurmerken op producten waarmee aangegeven wordt hoe duurzaam een product is.
- + De overheid stelt regelgeving op voor de hantering van integrale kostprijzen in het bedrijfsleven.

BEURSPLEIN

Economie en Financiën

HGM	ASM	REN	NUO
4.42.	16.91.	11.72.	

Algemeen

PerspectiefF ziet (de bevordering van) de economie niet als doel, maar als middel. Zij streeft in de eerste plaats naar een solide, stabiele economie met een focus op waardecreatie op de lange termijn voor alle stakeholders in de economie. Materieel gewin op korte termijn moet nooit ten koste gaan van immateriële waarden. PerspectiefF ziet het belang van materiële welvaart dus als relatief; het dient gezien te worden binnen een algemeen kader van waarden, zoals solidariteit, samenwerking, duurzaamheid en aandacht voor milieu en medemens. Onderdeel van deze visie is dat PerspectiefF blijft pleiten voor de handhaving van de zondagsrust. De belangen van kleine ondernemers die de mankracht missen om 24/7 een winkel geopend te hebben worden hiermee gewaarborgd. Daarmee wordt ook de positie van werknemers versterkt. Overwerkt zijn of 'een burn-out hebben' is tegenwoordig geen zeldzaamheid meer. Een collectieve rustdag is daarmee ook in het belang van de werknemer.

Oog voor de toekomst

- + Het is essentieel dat de economische politiek in relatie staat met de maatschappij en haar oorspronkelijke doel.
- + PerspectiefF pleit voor handhaving van de zondagsrust, want rust is van belang voor de samenleving.

Onderwijs: een investering met rendement

Zowel 'kennis' als 'handel' zijn kernwaarden voor de Nederlandse economie. Nederland moet zich op beide gebieden profileren. Nederland moet de internationale handel bevorderen. Binnen dit streven past ook het sluiten van handelsverdragen en het bevorderen van dit proces op Europees niveau. Hierbij kan onder andere gedacht worden aan het bewerkstelligen van een handelsverdrag met de VS onder de eerder genoemde voorwaarden (zie hoofdstuk Europese Unie).

Voor het lange termijn concurrentievermogen op de lange termijn is het essentieel dat Nederland blijft investeren in kwalitatief hoogwaardig onderwijs. Dit omvat zowel het investeren in het mbo als het doen van investeringen in het hbo en wo. Daarnaast dient de overheid de aansluiting tussen het onderwijs en het bedrijfsleven te verbeteren, onder meer door de samenwerking tussen onderwijsinstellingen en bedrijfsleven te bevorderen.

Oog voor de toekomst

- + Kennis en internationale handel zijn dé essenties van de Nederlandse economie en dienen daarom, ook in tijden van crisis, te worden ondersteund en blijvend onderdeel te zijn van investeringen.
- + Nederland moet blijven investeren in kwalitatief hoogwaardig onderwijs als investering in de toekomst.

Eerlijke handel

Het werk dat PerspectiefF als christelijke politieke jeugdorganisatie kan doen, is niet beperkt tot de grenzen van Nederland. In veel zogenaamde 'lagelonenlanden' is er sprake van uitbuiting van kleine zelfstandigen of werknemers. Als Nederlandse consumenten komen wij iedere dag in aanraking met producten die gemaakt zijn in verre landen, niet zelden onder erbarmelijke arbeidsomstandigheden. Als consumenten in deze productieketen hebben wij de mogelijkheid de uitbuiting, die meestal plaatsvindt aan het begin van die keten, aan te pakken. Ook andere partijen, zoals retailers en importeurs, kunnen invloed uitoefenen om arbeids- en leefomstandigheden te verbeteren. De overheid heeft een belangrijke regulerende rol. PerspectiefF zet daarom in op eerlijke handel, (Fair Trade) en besteedt aandacht aan ontwikkelingshulp en verduurzaming. Zie in dat kader ook onze standpunten onder 'internationaal'.

Oog voor de toekomst

- + Door als consumenten eisen te stellen en in voorkomende gevallen meer te betalen voor een eerlijk product, kunnen we de leefomstandigheden van anderen verbeteren.

Financiële crisis

In de afgelopen jaren heeft een zware financiële crisis huisgehouden in Nederland en daarbuiten. Deze crisis heeft veel van onze zekerheden omver gegooid. PerspectiefF pleit voor een helder en vooral consistent economisch beleid. Politieke onzekerheid is schadelijk voor het herstel van de economie. De overheid moet dan ook een duidelijk en constructief beleid voeren. Om een terugvallende vraag op te vangen kan de overheid besluiten de overheidsinvesteringen tijdelijk te verhogen.

Dergelijke uitgaven moeten dan wel ingezet worden om structurele problemen te bestrijden. De overheid moet hiermee dus niet slechts aan symptoombestrijding doen. Bij de bestrijding van de financiële crisis moet dus niet geschuwd worden om structurele hervormingen door te voeren waar nodig, bijvoorbeeld met betrekking tot de arbeidsmarkt, hypotheekrenteaftrek en de financiële sector. Op de (middel) lange termijn moet gestreefd worden naar een EMU-schuld onder de Europese norm.

Oog voor de toekomst

- + Bij een crisis moeten onmiddellijk structurele hervormingen plaatsvinden.
- + Nederland moet streven naar een acceptabele EMU-schuld: de toegenomen overheidsschuld is niets anders dan een grotere wissel op toekomstige generaties.

Belastingen

Belastingen zijn noodzakelijk voor de gemeenschappelijke Nederlandse uitgaven. Simpelweg voor lagere belastingen pleiten is te kort door de bocht; met die belastingen worden immers onze gezamenlijke kosten betaald. Wel pleit PerspectieF voor een efficiënter gebruik van overheidsgelden. Het is niet onredelijk dat burgers op bepaalde punten (mee) betalen aan hun eigen onkosten.

PerspectieF pleit voor een transparanter belastingstelsel. Het huidige stelsel is te gecompliceerd en brengt teveel administratieve lasten met zich. Het moet voor belastingbetalers inzichtelijker zijn hoeveel belasting zij betalen en wat hun marginale belastingtarief is (inclusief eventuele toeslagen etc.). Daarnaast uit PerspectieF het streven naar een gelijke behandeling voor gezinnen, ongeacht de arbeidsverdeling. Een gezin met één hoofdkostwinner zou niet substantieel meer belasting moeten betalen dan een gezin met hetzelfde inkomen, verdeeld over twee inkomens. Om de houdbaarheid van het AOW-stelsel te waarborgen moet de aparte AOW-premie verdwijnen. Deze premie moet (gedeeltelijk) gefiscaliseerd worden, waardoor naar draagkracht kan worden bijgedragen aan het stelsel voor de AOW, zowel door werkenden als door AOW'ers. Daarbij is het redelijk dat de AOW-leeftijd voortaan meestijgt met de levensverwachting.

Als onderdeel van de versimpeling van het belastingstelsel staat PerspectieF voor een versimpeling van het toeslagenstelsel. In het huidige stelsel wordt teveel geld rondgepompt. De toeslagen moeten, zover dat geen ernstig negatieve inkomenseffecten tot gevolg heeft, worden gereduceerd in ruil voor een lagere belasting op arbeid.

Oog voor de toekomst

- + Een efficiëntere besteding van overheidsgelden met meer participatie in individuele gevallen.
- + Een eenvoudiger belastingstelsel met gelijke behandeling voor één- en tweeverdieners.
- + Fiscalisering van de AOW.
- + Versimpeling van het toeslagenstelsel.

Arbeid en Sociale Zaken

Werk is belangrijk. Werk biedt mensen een inkomen om rond te komen en de mogelijkheid om hun talenten te ontplooien. Bovendien kunnen mensen zich voor de maatschappij inzetten en zich verbonden voelen met de maatschappij. PerspectieF vindt het dan ook belangrijk dat iedereen aan het werk is, liefst betaald werk en anders vrijwilligerswerk. Het is van belang dat mensen geld verdienen en daarmee hun basisbehoeften zelf kunnen financieren. De zingeving, maatschappelijke participatie en/of ontplooiing die onderdeel kunnen uitmaken van de werkzaamheden is daarmee niet minder belangrijk. Wanneer er geen sprake is van betaald werk gaat de voorkeur uit naar vrijwilligerswerk boven het thuis zitten. Vrijwilligerswerk mag dan ook geen reden zijn om een persoon te korten op zijn of haar uitkering.

Het is van belang dat leeftijd, afkomst, geslacht, geloof en seksuele geaardheid geen beperking zijn in de zoektocht naar werk, voor zover dit niet relevant is voor het werk. Dit houdt in dat organisaties hier ook geen onderscheid in mogen maken bij het beoordelen, belonen en promoveren van medewerkers. De overheid moet streven naar gelijke behandeling van alle werknemers en niet de bevoordeling of benadeling van een bepaalde groep. Wanneer organisaties werknemers niet gelijk behandelen dienen zij streng gestraft te worden.

Bij ontslag moeten mensen snel weer aan een baan komen. Van werk naar werk, dat moet het principe zijn. Hiervoor is echter een verandering in de arbeidsmarkt nodig. De arbeidsmarkt moet dynamischer worden. Dit houdt in dat werknemers door middel van om- en bijscholing en een frisse mentale blik snel in staat zijn tot het accepteren van een nieuwe baan en werkgevers een grotere rol krijgen in dit proces. Gedacht kan worden aan een regionale arbeidspool waarin werknemers instromen bij ontslag. Werkgevers delen samen de lasten van deze pool en kunnen hieruit tijdelijk mensen in dienst nemen. De overheid moet een kleinere rol krijgen in het aan het werk krijgen van werklozen. De focus moet worden verlegd naar samenwerkingsverbanden tussen sociale partners, maar bijvoorbeeld ook tussen onderwijsinstellingen en werkgevers.

Naast betaalde arbeid bestaat er in Nederland een groot vrijwilligersnetwerk. Dit werk is van levensbelang voor Nederland en gelukkig is het percentage mensen dat dit werk verricht de afgelopen tijd redelijk stabiel. PerspectieF onderschrijft en ondersteunt dit belangrijke vrijwilligerswerk en wil organisaties de ruimte bieden om hun verantwoordelijkheid voor de samenleving te nemen.

Oog voor de toekomst

- + Het inkomen dat mensen ontvangen vanwege hun werkzaamheden staat voorop.
- + De overheid garandeert een gelijke behandeling van alle werknemers en treedt op waar dit niet gebeurt.
- + Sociale partners en onderwijsinstelling werken samen om Nederland werkend te houden.
- + Vrijwilligerswerk wordt aangemoedigd en is geen reden om te korten op een uitkering.

Iedereen aan het werk

Zoals eerder al gesteld is het uitgangspunt van PerspectieF dat iedereen zelf kan voorzien in zijn of haar eigen levensonderhoud. De insteek is dat iedereen aan het werk is en hier moeten regels en uitkeringen dan ook op worden ingericht. De focus moet liggen op het aan het werk krijgen van mensen en sociale zekerheid is een vangnet dat gebruikt wordt voor mensen die buiten hun schuld niet aan (betaald) werk (kunnen) komen. Hierdoor kunnen uitkeringen en toeslagen worden gebruikt voor hun eigenlijke doel: het ondersteunen van mensen die een steuntje in de rug kunnen gebruiken.

Een uitzondering in het streven naar werk wordt gevormd als het gaat om (alleenstaande) ouders. Het gezin is van grote waarde voor de maatschappij. Kinderen krijgen hier de basis mee voor hun verdere leven en een stabiele thuissituatie is een belangrijke voorwaarde voor goede prestaties. Werkgevers en overheid hebben elk hun eigen rol zodat beide ouders werk en privé kunnen combineren. De overheid stelt de kaders vast in wetgeving, werkgever en werknemer maken afspraken over de praktische invulling. In het geval van alleenstaande ouders moet de zorg voor de kinderen voorop staan.

Vereenvoudiging van wetgeving op het gebied van sociale zaken, zoals bijvoorbeeld de WSW en WAJONG, is volgens PerspectieF een eerste stap naar een arbeidsmarkt van deze tijd. De focus moet gericht zijn op de mogelijkheden om te werken in plaats van op het onvermogen om te werken. De keuze om gemeenten een grotere rol en meer verantwoordelijkheid te geven is wat PerspectieF betreft verantwoord. Dit omdat gemeenten vaak beter zicht hebben op de mogelijkheden in de omgeving. Daarnaast kunnen zij beter inspelen op de samenwerking tussen werkgever en werknemer. Meer verantwoordelijkheden betekent echter ook meer middelen naar de gemeente om deze taak voldoende uit te voeren. De provinciale en rijksoverheid moeten voorkomen dat de verschillen tussen gemeenten te groot worden.

De arbeidsmarkt kent nieuwe vormen van arbeid die nog niet voldoende in wetgeving zijn gevat. Hierbij is te denken aan (schijn) zzp'ers, payrolling en andere flexibele vormen van arbeid. Wetgeving in het arbeidsrecht moet worden aangepast om de werknemer/zzp'er te beschermen tegen de werkgever/opdrachtgever. Tegelijkertijd moeten beide partijen wel (meer) vrijheid krijgen om afspraken te maken over arbeidsvoorwaarden. Sociale partners hebben hierin ook een rol, maar dienen te beseffen hun ledental dalend is. De vertegenwoordiging van werkgevers en werknemers door sociale partners is een efficiënte manier om het overleg vorm te geven. PerspectieF ziet een blijvende rol voor de polder, maar dan moeten sociale partners wel werken aan vergroting van hun achterban.

Oog voor de toekomst

- + Inkomen uit werk staat voorop.: mensen moet zelf in hun primaire levensbehoeften kunnen voorzien.
- + Regels en uitkeringen zijn gericht op het aan het werk krijgen van mensen; sociale zekerheid is het (uiterste) vangnet.
- + Werkgevers en overheid creëren omstandigheden waarbinnen ouders werk en privé kunnen combineren om goed te kunnen zorgen voor hun kinderen.
- + Sociale en arbeidsrechtwetgeving moet worden vereenvoudigd en aangepast aan de huidige (en verwachte) situatie.

Samen aan het werk

In Nederland kennen wij groepen mensen die een grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Dit zijn bijvoorbeeld langdurig werklozen, (jong) gehandicapten en mensen die werken in het kader van de WSW. De overheid moet blijven inzetten op een mentale verandering bij werkgevers, zodat zij zich verantwoordelijk gaan voelen voor het inzetten van deze personen. Het is geen charitatieve keuze om hen in dienst te nemen, maar de verantwoordelijkheid van de samenleving om hen aan werk te helpen. Extra belasting betalen om uitkeringen te bekostigen is geen houdbare oplossing. In plaats daarvan moet worden ingezet op het aan het werk helpen van mensen binnen hun eigen mogelijkheden. Dit is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van overheid en samenleving, waardoor op termijn kosten voor uitkeringen en sociale werkplaatsen dalen.

De focus moet liggen op welk gedrag de overheid verwacht van organisaties. De overheid moet niet proberen bedrijven met subsidies over te halen om aan deze verwachting te voldoen. Wanneer zij niet aan deze verwachting voldoen krijgen zij een boete en wanneer zij meer doen dan van hen verwacht wordt krijgen zij een subsidie. Het gewenste gedrag is dus het neutrale midden.

Oog voor de toekomst

- + Ondernemers zijn (mede)verantwoordelijk voor het inzetten van alle arbeidskrachten, ook (jong) gehandicapten, langdurig werklozen en andere personen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.
- + Samenwerken moet voorop staan; bovengenoemde personen kunnen werken in (reguliere) organisaties in plaats van te worden weggestopt in een sociale werkplaats.

Voor elkaar aan het werk

Niet iedereen kan volwaardig deelnemen aan de arbeidsmarkt. Voor deze mensen moet er een vangnet zijn dat hen in staat stelt een zinvol leven te hebben. Dit kan zijn door thuis te zijn en zodoende de opvoeding van kinderen op zich te nemen. Ook kan dit zijn door in een aangepaste omgeving, bijvoorbeeld een sociale werkplaats of op vrijwillige basis, te werken. Dit vangnet moet voor hen volstaan in een menswaardig bestaan dat niet gekenmerkt wordt door voortdurende financiële problemen. Perspectief ziet het als de plicht van de samenleving om voor elkaar te zorgen. Niet het binnenhalen van zoveel mogelijk geld voor jezelf moet de drijfveer zijn, maar het zorgen voor elkaar. Door uitkeringen en toeslagen worden mensen in staat gesteld om de juiste en voor hen, en hun kinderen, goede keuzes te maken. Hier staat wel tegenover dat er ook een tegenprestatie mag worden verwacht. Dit kan zijn door deeltijdwerk, werk op een aangepaste locatie en/of vrijwilligerswerk. Hierdoor worden personen opgenomen in de samenleving en is er ook een tegenprestatie voor de uitkering die zij ontvangen.

Naast mensen die niet volwaardig kunnen deelnemen aan de arbeidsmarkt zijn mensen die hun werkende leven erop hebben zitten. In Nederland kennen we een stelsel waarin een persoon niet zijn hele leven hoeft te werken, maar mag genieten van zijn of haar oude dag. Dit wordt bekostigd op drie manieren: de AOW (eerste pijler), het aanvullende pensioen (tweede pijler) en individuele regelingen (derde pijler). De AOW is bedoeld om te kunnen voorzien in de basis levensbehoeften. Het tweede pijlerpensioen is een afspraak tussen werkgevers en werknemers en voorziet in uitgesteld inkomen na de pensioneringsdatum.

Deze afspraken worden deels fiscaal gefaciliteerd door de overheid, en vermogen in deze pijler is vrijgesteld van de vermogenstoets voor de bijstand. De derde pijler betreft individuele regelingen bovenop de voorgaande pijlers, of in plaats van de tweede pijler. Dit laatste geldt bijvoorbeeld voor ZZP'ers en personen die niet onder een pensioenregeling vallen. Dit vermogen is echter niet vrijgesteld van de vermogenstoets en opbouw is ook niet fiscaal gefaciliteerd. De overheid dient dit scheve onderscheid op te heffen zodat mensen met vermogen in de derde pijler niet worden gedwongen om eerst hun oudedagsvoorziening op te gebruiken voordat zij in aanmerking komen voor een bijstandsuitkering.

Oog voor de toekomst

- + Sociale zekerheid is solidariteit met elkaar in de samenleving.
- + Een uitkering vraagt ook om een tegenprestatie.
- + De tweede en derde pijler van het pensioenstelsel moeten worden gelijkgetrokken qua fiscale facilitering en bescherming van het vermogen.

Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen

De positie van het onderwijs in onze samenleving

PerspectieF vindt dat onderwijs tot een van de primaire levensbehoeften van de mens behoort. Onderwijs is namelijk cruciaal voor de ontwikkeling van mensen, waardoor zij hun van God ontvangen gaven en talenten verder kunnen ontwikkelen. Daarnaast fungeert het onderwijs als proeftuin voor de maatschappij: er worden toekomstige burgers ontwikkeld, die in harmonie moeten kunnen samenleven, binnen de democratische rechtsstaat. Tenslotte schenkt onderwijs de mogelijkheid tot het aanleren van een beroep, door het volgen van een (beroeps)opleiding, waardoor een individu zijn kennis en vaardigheden kan ontwikkelen om van meerwaarde te kunnen zijn op de arbeidsmarkt. Vanwege het belang van onderwijs, voor zowel individuele ontplooiing als de maatschappij, is PerspectieF van mening dat goed onderwijs voor iedereen toegankelijk dient te zijn.

Vrijheid van onderwijs

PerspectieF is voorstander van een volledige vrijheid van onderwijs. Het is van groot belang dat ouders in vrijheid een keuze kunnen maken voor een school die aansluit bij hun eigen levensovertuiging. Wij vinden het daarom belangrijk dat elke school helder is over de signatuur van de schoolcultuur (liberaal, socratisch, confessioneel, humanistisch etc.) zodat ouders een gedegen keuze kunnen maken. Dit vanuit de overtuiging dat elke school zijn eigen identiteit en dominante opvattingen kent: de neutrale school bestaat niet. In Nederland markeren we echter die scholen als 'bijzonder' welke niet door de overheid bestuurd worden. Dit bijzonder onderwijs ligt regelmatig onder vuur. PerspectieF zou graag zien dat iedere school kleur bekent en aangeeft op basis van welke godsdienst, levensovertuiging of filosofie zij les wil geven.

Een school voor bijzonder onderwijs (naar huidige maatstaven) mag leerlingen alleen weigeren wanneer voldoende aannemelijk gemaakt kan worden dat de levensbeschouwing van het kind (ouders) niet in overeenstemming is met die van de school. De schoolleiding heeft de verantwoordelijkheid om er voor te zorgen dat de grondslag van de school (bijvoorbeeld protestants- christelijk, rooms- kKatholiek, islamitisch, evangelisch, montessorionderwijs, iederwijs...) in de dagelijkse schoolpraktijk tot uitdrukking komt. Ze mag daarom van zowel leerlingen (de ouders) als docenten eisen dat ze de grondslag onderschrijven of respecteren. De toetsing aan de grondslag door het schoolbestuur dient in alle gevallen op gelijke wijze te worden gedaan en behoort transparant te geschieden.

Ouders moeten niet enkel in theorie, maar ook in praktijk ervaren dat zij, in vrijheid, een school kunnen kiezen die aansluit bij hun levensovertuiging. De overheid dient er daarom op toe te zien dat mogelijke drempels, bijvoorbeeld hoge reiskosten, hierbij geen belemmering vormen.

De overheid heeft de plicht om zorg te dragen voor de beschikbaarheid van algemeen toegankelijk en pluriform openbaar onderwijs.

Oog voor de toekomst

- + Behoud van volledige vrijheid van onderwijs.
- + Elke school geeft onderwijs vanuit een eigen (bijzondere) identiteit en is helder over haar signatuur.

Primair en passend onderwijs

Ieder kind is uniek, met eigen talenten. Binnen het onderwijs moet recht gedaan worden aan de verschillen tussen kinderen. Differentiatie en passend onderwijs zijn dan ook van groot belang. Passend onderwijs kijkt naar de individuele leerbehoeften van elke leerling: elk kind moet het beste uit zichzelf kunnen halen. Per individueel geval zal bekeken moeten worden of een leerling het beste naar een reguliere of speciale school kan gaan. Speciaal onderwijs is er voor kinderen die door hun beperking of achterstand op het gebied van leren, gedrag of door een lichamelijk of geestelijk probleem, niet goed in het reguliere onderwijs functioneren. Wij vinden het erg waardevol dat deze kinderen een veilige leeromgeving hebben waar het kind net iets meer uit zichzelf kan halen. Hoewel PerspectieF positief staat tegenover passend onderwijs, zijn wij tegelijkertijd waakzaam. Waakzaam of docenten in het reguliere onderwijs niet te veel werkdruk krijgen vanwege de verwachte toename van leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. En waakzaam op het behoud van de speciale school als plek voor leerlingen die extra zorg en aandacht opeisen.

Analfabetisme is in dit rijke, westerse land een onderschat probleem. Veel allochtone, maar ook autochtone Nederlanders hebben een te laag lees- of spreekniveau om goed binnen de samenleving mee te draaien. Dit is een extra reden om goed toe te zien op de kwaliteit van het (primair) onderwijs. Door voorschoolse en vroegschoolse educatie (VVE) aan te bieden krijgen leerlingen met een taalachterstand de kans om hun achterstand weg te werken. Let wel: PerspectieF is van mening dat de keuze voor VVE altijd facultatief moet zijn. VVE moet niet verheven worden tot de norm omdat we kinderen de tijd moeten gunnen om kind te kunnen zijn voordat zij 'gemonitord' worden als onderdeel van het Nederlandse onderwijsproces. PerspectieF staat in principe niet negatief tegenover Integrale Kindcentra (IKC) als onderdeel van het onderwijsaanbod. In IKC worden onderwijs, kinderdagverblijf, buitenschoolse opvang en peuterspeelzaal gecentreerd aangeboden. We staan echter negatief tegenover het stellen van IKC als norm, omdat ouders in vrijheid moeten kiezen voor zowel het soort als de vorm van het onderwijs.

Fusies binnen schoolverenigingen zijn soms noodzakelijk als leerlingaantallen in gebieden drastisch teruglopen. We zien een tendens waarbij kleine dorpscholen worden opgeheven en kinderen worden overgeplaatst naar grotere scholen in een nabij gelegen plaats. PerspectieF betreurt echter dat de echte 'dorpsschool' dreigt te verdwijnen.

Het verdwijnen van een school is vaak een aderlating voor een dorpsgemeente omdat het dorp minder aantrekkelijk wordt voor jonge gezinnen. Daarnaast maakt een dorpschool onderwijs persoonlijker: de kleinschaligheid, nabijheid en overzichtelijkheid zijn een vruchtbare bodem voor verbondenheid en ouderparticipatie. Dwars tegen verdere individualisering in, is het behouden van de gemeenschappelijke dorpschool juist een bouwsteen voor collectiviteit op lokaal niveau.

In de afgelopen decennia hebben we te maken gehad met razendsnelle technologische ontwikkelingen. Er gaan veel geluiden op om de technologie verder te implementeren in het onderwijs, denk bijvoorbeeld aan de opkomst van de O4NT (Onderwijs voor Nieuwe Tijd; i-Pad-scholen). Langzaam worden echter ook de nadelen van toenemende digitalisering en technologische ontwikkelingen zichtbaar. Wat doen deze ontwikkelingen met het concentratievermogen van een leerling? Worden kinderen niet blootgesteld aan te veel prikkels? PerspectieF wil onderwijs waarbij wel de lusten, maar niet de lasten van technologie worden ervaren. We zijn niet tegen digitalisering in het onderwijs en achten technologie bijvoorbeeld waardevol om lesmateriaal te maken dat aansluit bij de leefwereld van kinderen. Tegelijkertijd vinden we dat er een contrast moet blijven bestaan tussen de leer- en leefwereld van leerlingen. Dit is waardevol om leerlingen te leren concentreren en geduldig te zijn. Eigenschappen die het leerproces van een leerling stimuleren en gunstig zijn voor de samenleving waarin de leerling later als burger functioneert. Concreet zou het gebruik van mobiele telefoons bijvoorbeeld aan banden kunnen worden gelegd in de school, om afleiding en een overvloed aan prikkels te voorkomen.

Oog voor de toekomst

- + Behouden van speciaal onderwijs, waken voor werkdruk docenten.
- + VVE en IKC niet de norm voor iedereen, maar een kans voor (achterstands)kinderen.
- + Vechten voor behoud dorpscholen.
- + Digitalisering in het onderwijs als middel, maar behoud van contrast tussen leer- en leefwereld van kinderen; de school als rustpunt in een wereld met een dominante (digitale) beeldcultuur.

De docent en bureaucratie in het onderwijs

De leerkracht is in dit proces een belangrijke troef. Goed onderwijs staat of valt met de aan- of afwezigheid van een competente docent. Wij willen werken aan een optimale werkomgeving voor de docent met zo min mogelijk werkdruk. In de praktijk betekent dit: geen bomvolle klassen en minder bureaucratie.

Mede om de docent niet te belasten met externe zaken buiten het lesgeven om, is goed bestuur en overhead noodzakelijk binnen het onderwijs. Er wordt door zowel docenten als ouders veel geklaagd over bureaucratie in het onderwijs. Onderzoek toont echter aan dat er geen sprake is van een overmaat aan managers in het onderwijs. De Onderwijsraad geeft daarom het advies om beter in kaart te brengen hoeveel tijd docenten exact besteden aan hun verschillende werkzaamheden. Hierdoor kan de docent beter ingezet worden omdat schoolleiders en bestuurders beter inzichtelijk hebben onder welke werkdruk een specifieke docent staat. PerspectieF steunt dit advies van de Onderwijsraad.

Oog voor de toekomst

- + PerspectieF wil geen bomvolle klassen.
- + PerspectieF wil meer inzicht in werkdruk van de docent om docenten optimaal te laten functioneren.

Voortgezet onderwijs

Het voortgezet onderwijs moet verbeterd blijven worden. Dit begint bij de bestuurders die efficiënter te werk moeten gaan, duidelijke doelen moeten stellen en tevens moeten controleren of gestelde doelen behaald zijn. Het ontbreekt besturen vaak aan een langetermijnvisie waardoor bijvoorbeeld financiële tegenvallers te laat worden opgemerkt. PerspectieF pleit er voor dat schoolbesturen op het voortgezet onderwijs een langetermijnvisie ontwikkelen.

Naast het bestuur moeten ook de docenten zich blijven ontwikkelen. Het onderwijs wordt voor een groot deel bepaald door de manier waarop de docent leerstof aanbiedt. Door meer aandacht te besteden aan de professionalisering van docenten, kan het onderwijs onder andere beter worden afgestemd op de individuele leerling en kunnen zorgleerlingen meer aandacht krijgen. Die aandacht hebben ze hard nodig. PerspectieF pleit voor de professionalisering van docenten.

Sinds een aantal jaren halen leerlingen lagere eindexamencijfers voor de kernvakken Nederlands, Engels en wiskunde. Deze vakken verdienen meer aandacht. Op het centraal examen mag voor slechts één van deze vakken een vijf worden gehaald wil de leerling slagen. Het verschil in het cijfer tussen het schoolexamen en het centraal examen is op alle niveaus te groot. Het laatstgenoemde examen valt vaak te laag uit in vergelijking met het schoolexamen. Dit wijst erop dat scholen verbeteringen moeten aanbrengen in onderwijs en kwaliteit van het schoolexamen om dit verschil aanvaardbaar te maken.

Het is belangrijk dat het onderwijs voor iedereen gelijke kansen creëert. Slechte scholen zorgen voor verminderde kansen voor leerlingen die er onderwijs hebben genoten. Deze scholen verdienen meer aandacht en investeringen zodat de kwaliteit van het onderwijs daar omhoog gaat.

Keuzevrijheid is erg belangrijk, ook binnen het voortgezet onderwijs. Tot nu toe hadden leerlingen ruimte om tussen profielen en vakken te kiezen. Die keuzemogelijkheden moeten blijven. Het is niet wenselijk dat het aantal profielen wordt teruggebracht van vier naar twee. Slechts kleine scholen zullen er daadwerkelijk financiële winst uit halen, maar dat is tot nu toe het enige voordeel. Op organisatorisch gebied zal er weinig gewonnen kunnen worden. De profielstructuur behouden is, omdat er nog geen beter alternatief is, erg belangrijk voor de landelijke structuur binnen het voortgezet onderwijs.

Oog voor de toekomst

- + PerspectieF pleit er voor dat schoolbesturen op het voortgezet onderwijs een langetermijnvisie ontwikkelen.
- + PerspectieF pleit voor de professionalisering van docenten.
- + De profielstructuur is belangrijk voor de landelijke structuur binnen het voortgezet onderwijs en dient behouden te worden.
- + PerspectieF pleit voor een ruime begeleiding voor het maken van profiel- en studiekeuzes, omdat deze van vergaande invloed is op het vervolg van de onderwijs carrière.

Hoger onderwijs

In het hoger onderwijs wil PerspectieF streven naar een goede balans tussen verschillende belangen die bij goed onderwijs gebaat zijn. Onderwijs is het fundament onder de Nederlandse kenniseconomie. Onderwijs is de weg naar succes en de manier om als land up-to-date te blijven in een snel veranderende wereld. Om in de top mee te kunnen draaien zijn goede investeringen nodig, waarbij de aard van deze investeringen voer is voor politieke discussie. Naast kennisvergaring is het onderwijs ook van belang voor persoonlijke vorming en maatschappelijke ontwikkeling. Kennis is daarbij een middel tot persoonlijke intrinsieke ontwikkeling. PerspectieF streeft naar een balans waarbij het onderwijs recht doet aan deze verschillende perspectieven op onderwijs en waakt voor dominantie van slechts één perspectief. Onze mening over de volgende onderwerpen vloeit voort uit deze grondhouding.

Studiefinanciering

Perspectief is voor behoud van basis- en aanvullende beurs. Studenten zijn de toekomst van het land en de rekening van de crisis mag niet bij hen gelegd worden. Wij zijn daarom ook tegen de invoering van een sociaal leenstelsel. Een leenstelsel zorgt er voor dat studenten zich nog dieper in de schulden steken en met een grote schuld aan het werkende leven beginnen. Bovendien zorgt een sociaal leenstelsel er voor dat armere studenten een nog hogere drempel ervaren om te gaan studeren.

Tenslotte worden steeds meer studenten door een leenstelsel gedwongen om (steeds meer) te werken naast hun studie. Deze te verwachten tendens is zeer onwenselijk omdat het doen van nevenfuncties en vrijwilligerswerk tijdens de studententijd ernstig wordt ondermijnd. Dit kan zowel schadelijk zijn voor de samenleving als voor de studenten in kwestie. De samenleving heeft immers baat bij dienstbare burgers die omzien naar elkaar, en niet enkel individueel en zakelijk in het leven staan. Studenten die een waardevolle bijdrage leveren aan de maatschappij moeten juist gestimuleerd worden en niet gestraft. Bovendien is eenzaamheid onder studenten een toenemend probleem. Een zakelijke benadering van de studententijd, en de benadering van de student als individuele 'ondernemer' die investeert in zijn toekomst, werkt dit probleem in de hand. In de studententijd moet daarom plaats en tijd blijven voor de student om te kunnen ontspannen en deel te nemen aan verenigingen.

Desalniettemin staan wij niet geheel onwelwillend tegenover bezuinigingen in het hoger onderwijs. Mits het hoger onderwijs toegankelijk blijft en de opbrengsten van bezuinigingen op een duurzame manier terug worden geïnvesteerd in het hoger onderwijs. Wanneer er sprake is van een structurele kwalitatieve verbetering van het hoger onderwijs, mag van studenten eventueel een hoger eigen bijdrage verlangd worden.

Oog voor de toekomst

- + Behoud basisbeurs en aanvullende beurs.
- + Verdere bezuinigingen (bijvoorbeeld een langstudeerboete) enkel onder noodzaak en strikte voorwaarden.
- + Perspectief wil eenzaamheid onder studenten tegengaan.
- + Perspectief verzet zich tegen een louter zakelijke benadering van de studententijd.

Selectie aan de poort

Een zeer grote groep studenten ziet zich genooddaakt om reeds in het eerste jaar van zijn/haar studie te stoppen met de begonnen studie. In de passages omtrent het voortgezet onderwijs hebben we reeds aangegeven hoe we de aanloop naar het hoger onderwijs willen verbeteren. Deze maatregelen zijn gericht op de wortel van het probleem: de vaak onverschillige middelbare scholier die op wankelende basis kiest voor een studierichting in het hoger onderwijs.

Ook in het hoger onderwijs zelf kunnen constructieve maatregelen worden genomen, zoals 'selectie aan de poort'. Selectie aan de poort is een principe waar al mee wordt gewerkt in Nederland, zoals bij de opleiding bestuurs- en organisatiekunde aan de Universiteit Utrecht en bij University Colleges.

Selectie aan de poort moet ervoor zorgen dat studenten niet automatisch toegelaten worden tot een studie. Vooraf dienen de studenten een motivatie te geven waarom ze aan de studie beginnen in een toelatingssprek. De cijferlijst van het voortgezet onderwijs moet hierbij ook meegenomen worden. Dankzij deze maatregel worden toekomstige studenten gedwongen om goed na te denken over hun studiekeuze en reeds tijdens hun middelbare schooltijd gefocust te zijn op hun persoonlijke (beroeps)ontwikkeling.

Het is voor veel onderwijsinstellingen verleidelijk om studenten te lokken met gelikte promotieactiviteiten. De rijksfinanciering is namelijk veelal afhankelijk van het aantal diploma's wat door een hogeschool of universiteit aan studenten wordt toegekend. Wij vinden echter dat hogescholen en universiteiten moeten streven naar toegankelijke, doelmatige en eerlijke informatievoorziening met betrekking tot de studie.

Excellente studenten moeten worden beloond en er moet de mogelijkheid zijn om deel te nemen aan honoursprogramma's in binnen- en buitenland.

Oog voor de toekomst

- + Perspectief is voor selectie aan de poort.
- + Goede en eerlijke informatievoorziening voor toekomstige studenten.
- + Excellente studenten moeten worden beloond en behoud honoursprogramma's.

Bindend studieadvies

Uitval van studenten staat niet op zichzelf. Om te voorkomen dat studenten niet aan de eisen van de studie voldoen is eind jaren '90 het principe van een bindend studieadvies geïntroduceerd. Het doel daarvan is dat studenten per studiejaar een minimaal aantal studiepunten behalen, alvorens ze de studie kunnen continueren.

Bij elke opleiding gelden andere minima voor het behalen van een positief advies, bij de meesten ligt dit rond de zeventig procent. Er gaan stemmen op dit aantal op te schroeven naar honderd procent, wat dus betekent dat studenten alle vakken en opdrachten in het eerste jaar moeten halen alvorens verder te kunnen met het tweede jaar. Deze optie is volgens Perspectief te rigoureuus.

De reden daarvan is dat de overstap van het middelbaar onderwijs naar het hoger onderwijs doorgaans voor problemen zorgt. Dit zegt nog niets over de inzet, motivatie en het niveau van de student. Voor Perspectief betekent dit dat er eerst met betrekking tot het middelbaar onderwijs wijzigingen doorgevoerd moeten worden, alvorens het bindend studieadvies volledig te implementeren. Anderzijds mag dat geen reden zijn om het bindend studieadvies op losse schroeven te zetten. Het bindend studieadvies is, naast andere middelen, een manier waarop studenten gemotiveerd en resultaatgericht gaan studeren.

Wanneer echter blijkt dat studenten zonder een duidelijk aantoonbare reden grote studievertraging oplopen, mogen daar consequenties aan verbonden worden, mits deze bij aanvang van de studie bekend zijn, zodat een student weet waar hij/zij aan toe is. Financiële barrières om te gaan studeren dienen voorkomen te worden. Studeren moet voor iedereen toegankelijk te zijn, ook financieel. Kennis is het criterium, niet de financiën.

Wijziging onderwijscurriculum

Het huidige onderwijs is op dit moment gericht op het verkrijgen van specialistische kennis. Algemene kennis en vorming lijkt steeds meer buiten beschouwing gelaten te worden. Dit begint al in het voortgezet onderwijs, met de structuur van de Tweede Fase. Op jonge leeftijd moeten leerlingen al bepalen welke studierichting ze willen volgen. Het hoger onderwijs borduurt hier op voort.

Wij vinden teveel nadruk op specialistische kennis op jonge leeftijd onwenselijk. Het levert de samenleving veel op als de bevolking over het algemeen goed is geïnformeerd. Daarnaast wordt de wereld steeds complexer en is een multidisciplinaire aanpak vaker vereist, waardoor je er met specialisten op afgeschermd 'wetenseilandjes' niet komt. Wij vinden dat studenten hun gekozen beroepsveld ook in helikopterperspectief moeten kunnen aanschouwen. Wat voor plaats neemt ons beroep of onze sector in de samenleving in? Hoe is bijvoorbeeld onderwijs of de economie ingebed in de maatschappij?

Het curriculum van het wetenschappelijk onderwijs moet daarom anders ingevuld worden. De bachelor moet een algemeen karakter krijgen opdat de student een weloverwogen en bewuste keuze kan maken voor de master. In dit algemene karakter ligt de focus op het verkrijgen van algemene vorming en algemene kennis. Bijkomend voordeel is het te verwachten gevolg dat studenten minder snel hun studie afbreken of van studie zullen wisselen, wat een kostenbesparing oplevert.

Uiteraard vereist de grotere complexiteit van vraagstukken ook meer specialistische kennis, maar die kan worden opgedaan in de masterfase, na algemene vorming in de bachelorfase. Het hoger onderwijs levert op deze voorgestelde manier studenten af die zowel specialistische kennis als algemene kennis en vorming hebben.

Wij hopen op deze manier studenten te kunnen afleveren die met voldoende 'knowhow' tegelijkertijd met een brede blik kijken naar de samenleving en maatschappelijke ontwikkelingen.

Kunst en cultuur

Kunst en cultuur geven mensen de mogelijkheid zich te uiten en hun talenten te ontwikkelen. Bovendien bevordert cultuurdeelname in verenigingsverband de sociale cohesie en kan cultuur bijdragen aan het creëren van een gemeenschappelijke identiteit.

Tevens stimuleren kunst en cultuur de reflectie op heden en verleden door ogen te openen voor het schone en het goede of voor kwaad en lijden. Uitingen van kunst en cultuur kunnen leiden tot een beter begrip van de ander. Zeker in een pluriforme, internationaal georiënteerde samenleving als de Nederlandse zijn dit waardevolle kenmerken.

Ten slotte is een regio met een aantrekkelijk cultureel klimaat voor veel bedrijven een regio met een aantrekkelijk vestigingsklimaat hetgeen de economie ten goede komt. Kunst en cultuur, uit heden en verleden, verdienen dan ook een prominente plaats in de samenleving en moeten bereikbaar zijn voor iedereen.

Cultuureducatie

Via cultuureducatie en amateurkunst kunnen kinderen en volwassenen hun culturele en creatieve talenten ontdekken en ontplooiën en leren zij de 'taal van de kunst' spreken. Deze culturele vorming kan gecombineerd worden met het trainen van leerlingen in het omgaan met media. Om dit te bereiken is het belangrijk dat het cultuureducatie in het primair en voortgezet onderwijs serieus genomen wordt.

Dit betekent dat het een volwaardige plaats binnen het curriculum krijgt (juist ook in het basisonderwijs) en gegeven wordt door gekwalificeerde docenten. Het aanstellen van interne cultuurcoördinatoren (ICC's) moet worden gestimuleerd. Tot slot moet er gezocht worden naar mogelijkheden om ook in het basisonderwijs cultuurparticipatie te bevorderen door bijvoorbeeld een cultuurkaart of bonnen. PerspectiefF pleit voor de bevordering van cultuureducatie in het primair en voortgezet onderwijs en cultuurparticipatie in het basisonderwijs.

Oog voor de toekomst

+ PerspectiefF pleit voor de bevordering van cultuureducatie in het primair en middelbaar onderwijs en cultuurparticipatie in het basisonderwijs.

Kunst in de openbare ruimte

PerspectiefF wil deelname aan kunst en cultuur in de samenleving stimuleren. Dit begint in de openbare ruimte en via cultuureducatie. Kunst in de openbare ruimte biedt grote kansen voor het stimuleren van cultuurparticipatie. Het feit dat deze kunst in een publieke ruimte wordt getoond, brengt echter wel met zich mee dat rekening gehouden dient te worden met de normen die daar gelden. Het is belangrijk dat met dit soort kunst wordt geprobeerd aansluiting te zoeken met het publiek, wat niet wil zeggen dat het publiek niet verrast mag worden.

Cultuur en Nederlandse taal

Voor de Nederlandse cultuur is de Nederlandse taal van fundamentele betekenis. Tegenover de druk van internationalisering dient de Nederlandse taal zorgvuldig en zelfbewust te worden onderhouden. De overheid heeft hierin een voorbeeldrol en heeft de taak om de Nederlandse taal zorgvuldig en zelfbewust te onderhouden.

Middelbaar beroepsonderwijs

Om de Nederlandse kenniseconomie te ondersteunen bestond de doelstelling om in 2010 meer dan vijftig procent studenten te hebben in het hoger onderwijs. Deze doelstelling is inmiddels gehaald. De vraag dringt zich echter op wat deze focus op het hoger onderwijs met het perspectief op het middelbaar beroeps onderwijs (mbo) heeft gedaan. Krijgt het beroepsonderwijs wel genoeg waardering, of wordt het mbo vooral gezien als de plek waar die studenten terecht komen die tekort schieten voor hoger onderwijs? Een andere oorzaak voor het negatieve imago van het mbo is mogelijk te vinden in dominante opvattingen omtrent persoonlijke ontwikkeling. De maatschappij stimuleert een leven waarin je jezelf ontwikkelt, doelen stelt, doorgroeit en je leven lang blijft leren. Deze attitude staat soms haaks op een werkend leven als kundige en passionele ambachtsman waar vaak minder doorgroeimogelijkheden te vinden zijn.

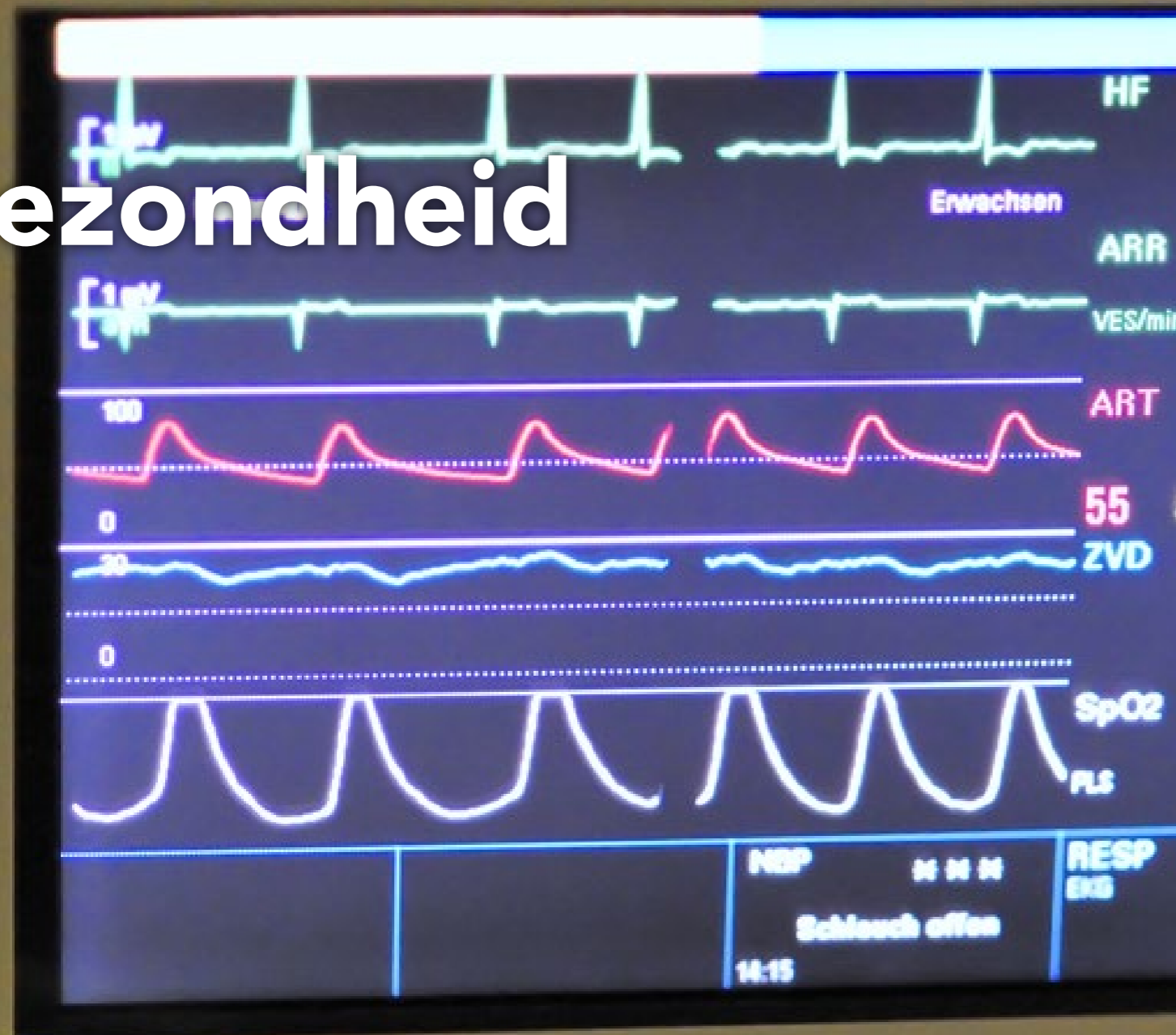
Wij maken ons zorgen over het imago van het mbo en strijden voor een herwaardering van vakmanschap. Het mbo is de ruggengraat van Nederland. Niet alleen slimme denkers, maar ook praktische vakmensen (zoals loodgieters en elektriciens) zijn essentieel voor een leefbare samenleving. Praktische en toegepaste kennis is niet minder belangrijk dan wetenschappelijke en abstracte kennis. Om het imago van het mbo te verbeteren gaan wij ons beraden of het onderscheid tussen 'hoger' onderwijs (hbo, universiteit) en middelbaar onderwijs (mbo) niet kan verdwijnen, omdat dit onderscheid onbewust de suggestie kan wekken dat de ene onderwijsvorm boven de andere zou staan. Nieuwe naamgeving voor de verschillende onderwijsvormen zou hierbij een optie kunnen zijn.

De mbo-opleidingen hebben de geweldige potentie om vakmanschap in Nederland te garanderen. Ze kunnen garanderen dat vakmanschap blijft, dat het wordt versterkt en dat het opbloeit. Om het mbo onder de aandacht te brengen bij de politiek proberen wij de kloof tussen politiek en het mbo te verkleinen. Dit doen wij door raadsleden te stimuleren om gastlessen te geven op het mbo over hun werkzaamheden.

Oog voor de toekomst

- + Stimuleren gastlessen door politici.
- + Streven naar gelijkstelling handenwerk en hoofdwerk.
- + Herbezinning onderscheid 'hoger' en 'beroeps' onderwijs.

Gezondheid

Oog voor de toekomst

+ Menselijke maat moet zichtbaar blijven in de zorg; er moet zogenaamde vrije-regelruimte zijn om mensen die niet binnen de normale kaders vallen de juiste zorg te geven.

Beschermwaardigheid van het leven

PerspectieF erkent dat het leven door God wordt gegeven. Het leven van ieder mens verdient bescherming, zeker als het gaat om de kwetsbaren in onze samenleving. PerspectieF is van mening dat de mens zo min mogelijk voor het dilemma moet worden gesteld om op een onnatuurlijke manier te kiezen tussen leven en dood. Het uitgangspunt is daarom dat abortus, euthanasie en hulp bij zelfdoding niet worden toegestaan. Bij abortus kan hierop een uitzondering worden gemaakt wanneer het leven van de moeder tijdens de zwangerschap in gevaar is.

Abortus

PerspectieF vraagt aandacht voor de meer dan 30.000 levens die ieder jaar al voor de geboorte beëindigd worden. PerspectieF wil allereerst dat het aantal weken waarop de foetus geaborteerd kan worden wordt teruggebracht naar 22 in plaats van 24 weken. Door de medische ontwikkelingen is de overlevingskans toegenomen. Daarnaast moeten wetenschappelijke ontwikkelingen (prenatale behandeling, overlevingskans) meegenomen worden in de evaluatie van de Wet afbreking zwangerschap. Tenslotte moet de ontwikkeling van alternatieven om het aantal abortussen in Nederland terug te dringen gestimuleerd worden.

Euthanasie en hulp bij zelfdoding

PerspectieF heeft de mening dat het leven door God gegeven en genomen wordt. Daarom zijn euthanasie en hulp bij zelfdoding volgens PerspectieF niet gerechtvaardigd. De ontwikkeling dat mensen met een geestelijke ziekte ook de mogelijkheid krijgen om te kiezen voor euthanasie of zelfdoding verontrust PerspectieF.

Een gegronde discussie moet hierover nog gevoerd worden.

De ontwikkeling van palliatieve zorg in Nederland geeft mensen in hun laatste levensfase de mogelijkheid op een rustige manier te sterven.

PerspectieF vindt dat palliatieve zorg meer aandacht verdient, zodat er in de laatste levensfase ook de juiste begeleiding plaatsvindt door professionals.

Oog voor de toekomst

- + Euthanasie en hulp bij zelfdoding moeten niet worden toegestaan; de ontwikkelingen binnen de palliatieve zorg dienen verstevigd te worden.
- + Abortus dient niet te worden toegestaan, behalve wanneer het leven van de moeder tijdens de zwangerschap in gevaar is.
- + De grens van het aantal weken waarop de foetus geaborteerd kan worden, moet op z'n minst teruggebracht naar maximaal 22 weken.

Organisatie van zorg

PerspectieF vindt dat geld niet het leidende principe moet zijn voor de zorgverlening in Nederland. Het stelsel waarbinnen zorg geregeld wordt zou ten dienste moeten staan van de patiënten en cliënten.

Transparantie

Voor de gemiddelde burger is het niet transparant waar hij of zij voor betaalt, of wat hij of zij er voor terug krijgt, of waar hij of zij meer krijgt voor het geld. Daarom moet er meer transparantie komen binnen het stelsel van de zorg. Hierdoor kan fraude in de zorg ook verminderd worden.

Patients included

'Niet over patiënten praten, maar met patiënten'. Dat is een inzicht dat steeds meer ingebed raakt wanneer het gaat over de ontwikkelingen in de zorg. Door vroegtijdig de mensen erbij te betrekken die de zorg ontvangen, kunnen de kaders waarbinnen de zorg wordt gegeven effectiever worden ontwikkeld. PerspectieF is van mening dat dit een goede ontwikkeling is, doordat de betrokkenheid van zorgvragers hen een grotere autonomie geeft.

Verspilling

PerspectieF is van mening dat er onnodig wordt verspild in de zorg. Dit gebeurt op zoveel gebieden dat er geen eenduidige oplossing voor te vinden is. Het aanpakken van deze verspillingen levert echter wel een aanzienlijke besparing op. Processen (bijvoorbeeld het uitschrijven van medicatie) worden hierdoor effectiever.

Oog voor de toekomst

- + De wetgeving, kaders en daaruit voortvloeiend het stelsel van zorg dient transparant te worden gemaakt, zodat het voor iedereen inzichtelijk is hoe de zorg georganiseerd wordt.
- + Laat patiënten en cliënten (mee)beslissen over de ontwikkeling van beleid binnen de gezondheidszorg.
- + Verspilling in de gezondheidszorg dient aangepakt te worden.

Gezondheids preventie

Het bevorderen van gezondheid en het voorkomen en/of verminderen van gezondheids-schade is een spannend gebied. Hoe ver mag de overheid en mogen zorgverzekeraars gaan in hun zeggenschap over je gezondheid? De ontwikkelingen gaan steeds meer naar 'beter voorkomen dan genezen' en dat levert boeiende vragen op. Moet je meer betalen voor de zorgverzekering als je rookt? En hoever gaat solidariteit als je niks aan je ziekte kunt doen?

PerspectieF is van mening dat mensen zelf verantwoordelijk zijn voor hun gezondheid. De overheid heeft als taak om de gezondheid te bevorderen. Beleid moet er op zijn gericht om ziekten en aandoeningen te voorkomen. Perspectief vindt dat mensen verantwoordelijk mogen worden gehouden voor hun gezondheids-gedrag. Op dit moment wordt daar nog niet veel naar gekeken. Veranderingen dienen daarom gefaseerd ingevoerd te worden.

Verslavingsbeleid

Perspectief vraagt aandacht voor verslavingen. Vreemd genoeg zijn er nog steeds veel mensen die lijden aan dezelfde verslavingen als eeuwen geleden, zoals alcoholverslaving. Andere verslavingen zijn relatief nieuw, zoals gameverslavingen. Een probleem is dat deze verslavingen zich vaak op een jonge leeftijd al beginnen te ontwikkelen of manifesteren.

Gemeenschappelijk aan verslavingen is dat ze schadelijk zijn. PerspectieF is van mening dat de overheid de mogelijkheden om verslaafd te raken moet verminderen. PerspectieF richt zich op vier soorten verslaafden: gok-, game-, drugs- en alcoholverslaafden. Wanneer er nieuwe verslavingen ontstaan dient daar ook aandacht aan te worden gegeven.

PerspectieF pleit voor een strengere regulering van de controle op het kopen van alcohol door mensen jonger dan 18 jaar. Bijvoorbeeld door een automatisch controlesysteem waarbij de identiteitskaart door een lezer moet worden gehaald. De controle is dan onafhankelijk. Drugsverslaving is volgens PerspectieF te voorkomen door een constructieve sluiting van coffeeshops.

PerspectieF vindt dat er een solidaire samenleving moet zijn waarin we naar elkaar omkijken. Het is lastig om te omschrijven hoeveel dat moet kosten. We mogen niet zomaar iemand uitsluiten. Dit proces dient geleidelijk te verlopen. Hierbij is PerspectieF zich terdege bewust dat een land zonder verslaafden een utopie is. Het doel is daarom om het zover als mogelijk terug te dringen.

Het erkennen van gameverslaving is voor PerspectieF de eerste stap zodat er een juiste behandeling kan worden gegeven aan de mensen die dat nodig hebben. Het liberaliseren van de gokmarkt zou volgens PerspectieF leiden tot een toenemende toegankelijkheid waardoor het aantal verslaafden zou toenemen.

Oog voor de toekomst

- + Gezondheidspreventie is een taak van de overheid. Voorkomen is beter dan genezen.
- + Mensen mogen verantwoordelijk worden gehouden voor hun gezondheidsgedrag.
- + Er wordt strenger gecontroleerd op de leeftijd bij het kopen van alcohol.
- + Alle coffeeshops moeten geleidelijk aan gesloten worden, waarbij de overheid maatschappelijke organisaties ondersteunt die verslaafden begeleiden en steunen in het afkickproces.
- + Gameverslaving wordt erkend als verslaving zodat er een adequate behandeling gegeven kan worden.
- + De gokmarkt wordt niet geliberaliseerd.

Kosteneffectiviteit

Hoeveel mag iemand kosten? Door de toenemende zorgkosten wordt er meer en meer gekeken naar de kosteneffectiviteit van behandelingen. En moeten jongeren betalen voor ouderen? Juist omdat deze vragen door de toename van zorgkosten zijn gaan spelen vindt PerspectieF dat er allereerst gedegen onderzoek moet plaatsvinden voordat er conclusies getrokken kunnen worden.

PerspectieF vindt dat er een solidaire samenleving moet zijn waarin we naar elkaar omkijken. Het is lastig om te omschrijven hoeveel dat moet kosten. We mogen niet zomaar iemand uitsluiten.

Oog voor de toekomst

- + Er moet onderzoek gedaan worden naar de kosteneffectiviteit en solidariteit van de gezondheidszorg in Nederland.

Keuzevrijheid

PerspectieF is van mening dat mensen zelf mogen kiezen waar ze hun zorg willen ontvangen. Een langdurige behandelrelatie tussen een arts en zorgvrager mag niet zomaar verbroken kunnen worden door een zorgverzekeraar. Mogelijkheden om te kunnen kiezen wie jou verzorgt of verpleegt, dienen in stand te worden gehouden.

Persoonsgebonden budget (PGB)

PerspectieF vindt dat de informele zorgverlener ondersteund moet worden. Zorgverlening door naasten of door een kleine groep zorgverleners blijkt vaak beter aan te sluiten bij de behoeften en wensen van hulpbehoevenden.

Wanneer een zorgvrager de regie wilt nemen over de inrichting van het zorgproces dient daarvoor de ruimte te zijn. De vrijheid om voor een PGB te kiezen moet meegenomen worden in de transitie van de AWBZ naar de ZvW. De indicatiestelling om in aanmerking te komen voor een PGB dient aangescherpt te worden om misbruik te voorkomen.

Oog voor de toekomst

- + Mensen mogen zelf kiezen van wie ze hun zorg ontvangen; keuzevrijheid dient daarom verankerd te zijn binnen wetgeving.
- + Het PGB dient verankerd te worden in nieuwe wetgeving.
- + De indicatiestelling voor het verkrijgen van een PGB dient aangescherpt te worden om misbruik te voorkomen.

Participatie binnen de gezondheidszorg

Er vindt een grote transitie plaats in de gezondheidszorg. Er wordt van ons allemaal gevraagd een bijdrage te leveren. In Nederland zijn er al ongeveer 3,5 miljoen mantelzorgers. Deze dienen op een juiste manier ondersteund te worden.

Ondersteuning van mantelzorgers is sinds de invoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) een taak van de gemeente. Gemeenten zijn redelijk vrij in hoe zij deze ondersteuning lokaal vormgeven. Hoewel er dus afspraken zijn voor de ondersteuning van mantelzorgers, is dit hen lang niet altijd even bekend. PerspectieF vindt het belangrijk dat de ondersteuning op de juiste manier wordt ingezet. Er moet op worden toegezien dat gemeenten toegankelijke en laagdrempelige diensten verlenen zodat ook in de toekomst, wanneer verdere vergrijzing kan worden verwacht, de juiste zorg kan worden gegarandeerd.

Oog voor de toekomst

+ PerspectieF vindt het belangrijk dat de ondersteuning van mantelzorgers op de juiste manier wordt ingezet en dat er op wordt toegezien dat gemeenten toegankelijk en laagdrempelig diensten verlenen, zodat ook in de toekomst de juiste zorg kan worden gegarandeerd.

Ruimte en Mobiliteit

Ruimtelijke ordening

Er zijn in Nederland veel verschillende functies die om ruimte vragen. Mensen hebben ruimte nodig om te wonen, te werken, te recreëren en te transporteren. En ook de natuur en water hebben ruimte nodig. De beschikbare ruimte is echter beperkt. Hierdoor komen zwakke functies als natuur, of waarden zoals een mooi landschap, onder druk te staan. Het is de taak van de overheid om functies die een algemeen belang hebben te beschermen. Om natuurgebieden in Nederland in stand te houden, moet de Ecologische Hoofdstructuur gerealiseerd worden en moet de Natura2000 wetgeving uitgevoerd worden. In sommige gebieden kan dit ten koste gaan van economische belangen. Burgers en bedrijven moeten in die gevallen dan voldoende gecompenseerd worden. Om landschappen te beschermen moet 'verrommeling' worden tegengegaan.

Vanzelfsprekend moet er ook voldoende ruimte zijn voor economische activiteiten. Op dit moment is die ruimte er in Nederland meer dan voldoende. De leegstand van kantoren is te hoog. Gemeenten, provincies en ook de landelijke overheid moeten daarom terughoudend zijn met het bouwen van nieuwe kantoorpanden. Bedrijventerreinen moeten duurzaam worden beheerd. Nu verpauperen bedrijventerreinen te snel. Het is volgens PerspectiefF beter om bestaande terreinen te herstructureren in plaats van nieuwe bedrijventerreinen aan te leggen. De provincie moet hierin een sterke regierol vervullen en erop toezien dat gemeenten niet gaan concurreren en eigen bedrijventerreinen nastreven.

Oog voor de toekomst

- + Er wordt uitvoering gegeven aan de Ecologische Hoofdstructuur en de Natura2000 wetgeving.
- + Gemeenten gaan oude bedrijventerreinen herstructureren en zijn terughoudend in het realiseren van nieuwe bedrijventerreinen en kantoorpanden.
- + Provincies vervullen een regierol om te voorkomen dat bedrijventerreinen binnen verschillende gemeenten teveel met elkaar concurreren.

Krimpgebieden en wonen

In krimpgebieden is het risico op verpaupering groot. Vooral in delen van Zeeland, Limburg, Groningen en Friesland daalt de bevolking en dreigt het draagvlak voor voorzieningen te verdwijnen. De overheid moet hier op anticiperen. Voorzieningen moeten geclusterd worden en eventuele nieuwbouw in krimpgebieden kan alleen in centraal gelegen dorpen.

Hoewel de Randstad de economische motor van Nederland is, moet de overheid niet alleen investeren in deze kerngebieden. Ook verbindingen (infrastructuur) met de perifere gebieden zijn vanuit het rechtvaardigheidsbeginsel belangrijk. Goede onderwijsvoorzieningen en overheidsdiensten zoals kazernes en nationale departementen kunnen een impuls geven aan krimpgebieden.

Door demografische krimp daalt de vraag naar woningen in krimpgebieden. In andere gebieden is het echter voor veel mensen lastig om een geschikte woning te vinden. Het woningmarktbeleid is toe aan een grondige hervorming. De hypotheekrenteaftrek is in de huidige vorm zeer positief voor mensen met dure woningen en heeft een prijsopdrijvend effect op de woningmarkt.

PerspectiefF vindt daarom dat de hypotheekrenteaftrek herzien moet worden. Daarnaast is het verschil tussen de huur- en de koopmarkt te groot en is er een slechte doorstroming tussen beide sectoren. Het woningaanbod voor starters en studenten is veel te laag en moet vergroot worden. Gemeenten maken nu vaak teveel winst op de grondexploitatie, waardoor er geen financiële ruimte is voor de goedkopere starterswoningen. Dit moet veranderen. Studentenhuisvesting moet in de buurt van universiteiten plaatsvinden, zodat er campussen ontstaan en de kamernood vermindert. Kraken is geen goede oplossing voor de woningnood. Van andermans bezit blijf je af. Wel moet de overheid leegstand van woningen en kantoorpanden tegengaan, desnoods door een leegstandsbelasting.

Oog voor de toekomst

- + Krimpregio's dienen bereikbaar te blijven via goede infrastructuur.
- + De hypotheekrenteaftrek moet herzien worden.
- + Kraken dient verboden te blijven: Van andermans bezit blijf je af.
- + De overheid dient beleid te ontwikkelen om leegstand van woningen en kantoorpanden tegen te gaan.

Mobiliteit

Goede mobiliteit is belangrijk voor Nederland. Het is noodzakelijk voor de economie en brengt mensen bij elkaar. De infrastructuur die hiervoor noodzakelijk is, is een collectief goed. Daarom heeft de overheid hier een belangrijke taak. Zij moet zorgen voor voldoende capaciteit, maar tegelijkertijd ook voor een duurzame vorm van mobiliteit.

Files moeten daarom zoveel mogelijk worden tegengegaan. Knelpunten kunnen aangepakt worden met extra asfalt. Extra asfalt kan echter ook zorgen voor een toenemende vraag, waardoor de files niet verdwijnen. Maatregelen die zorgen voor minder mobiliteit, zoals het nieuwe werken, zorgen daarom voor meer structurele oplossingen. Daarnaast zijn andere vormen van mobiliteit belangrijk. Op de korte afstand is de fiets een goed alternatief; voor langere afstanden is dat het openbaar vervoer. Het bedrijfsleven en de Nederlandse burger dienen zo veel mogelijk naar duurzame alternatieven te zoeken, door bijvoorbeeld gebruik te maken van een multi-mobiliteitskaart, waarmee men gebruik kan maken van verschillende modaliteiten als alternatief voor de auto.

Veel kansen moeten nog verzilverd worden voor verduurzaming van mobiliteit. Denk hierbij aan de ontwikkeling van elektrisch rijden. Zo is de ontwikkeling van de elektrische vrachtwagen nog aarzelend en is het de verwachting dat het aandeel elektrische auto's in 2020 slechts 1,6 % zal zijn. Het probleem met elektrisch rijden is echter dat de milieuwinst nog beperkt is, doordat de batterij van de auto zeldzame metalen gebruikt, zoals lithium, en de elektriciteit voor de batterij niet opgewekt wordt uit duurzame energiebronnen. Het is van groot belang dat elektrisch rijden gestimuleerd wordt vanuit de overheid. Dit kan zij doen door elektrisch rijden te ontzien van wegenbelasting en door vergaande innovatie ter verduurzaming van elektrisch rijden te stimuleren.

Oog voor de toekomst

- + Knelpunten moeten worden aangepakt, maar meer asfalt is zeker niet altijd de oplossing voor het filevraagstuk. Wel dienen knelpunten aangepakt te worden.
- + De structurele hervorming van de arbeidsmarkt, waar het 'nieuwe werken' onderdeel van uitmaakt, kan een bijdrage leveren aan het mobiliteitsvraagstuk.
- + De overheid stimuleert innovatie op het gebied van elektrisch rijden door het te ontzien van wegenbelasting
- + De fiets en het openbaar vervoer vormen duurzame alternatieven voor het autogebruik.

Openbaar vervoer

De overheid is verantwoordelijk voor een goed functionerend Openbaar Vervoersysteem. Dit is niet alleen een belangrijk middel om files te verminderen en de duurzaamheid te vergroten, maar moet er ook voor zorgen dat er voor iedereen mogelijkheden zijn om zich te verplaatsen. Daarom moeten er ook in dunbevolkte gebieden en krimpgebieden faciliteiten zijn voor openbaar vervoer. Als de kosten hiervan te hoog zijn, kan overgegaan worden op een vraag gestuurd systeem, zoals belbusjes. Dat de overheid verantwoordelijk is, wil niet zeggen dat zij ook alles zelf moet uitvoeren. Privatisering van regionaal vervoer is verstandig. Resultaten uit het verleden laten zien dat de reizigerstevredenheid omhoog gaat en dat het aantal reizigers groeit.

Om negatieve effecten te voorkomen moet er wel strakke sturing plaatsvinden. Aanbestedingen moeten duidelijke kwaliteitscriteria hebben en deze moeten de doorslag geven in plaats van financiële aspecten. Het hoofdrailnet is omvangrijk en moet in handen blijven van de Nederlandse Spoorwegen.

Om concurrerend te blijven met het autoverkeer mogen de prijzen van het openbaar vervoer niet te hoog worden. Zwakke groepen, zoals ouderen en minima, moeten een gratis kaart of gereduceerde tarieven krijgen. Gratis openbaar vervoer is onwenselijk, omdat dit niet rechtvaardig is (de gebruiker betaalt), en omdat het openbaar vervoer dan mensen aantrekt die anders zouden fietsen of lopen. De OV-chipkaart kan het reizen eenvoudiger maken doordat er voor het gehele openbaar vervoer één betaalmiddel is.

Er zijn nu echter nog verschillende problemen die opgelost moeten worden. Deze worden onder andere veroorzaakt doordat de verschillende vervoerders moeizaam samenwerken. Er moet één tarief komen en het moet zo zijn dat bij elke verplaatsing maar één keer in- en uitgecheckt hoeft te worden. Het is daarnaast belangrijk dat de privacy van de OV-chipkaartgebruikers gewaarborgd wordt.

Oog voor de toekomst

- + Privatisering van regionaal openbaar vervoer is een goed concept.
- + Aanbestedingen moeten duidelijk kwaliteitscriteria kennen.
- + Het hoofdrailnet moet in handen blijven van de Nederlandse Spoorwegen.
- + Er moet één landelijk geldend tarief komen voor het gebruik van openbaar vervoer.
- + De prijzen van het openbaar vervoer moeten concurrerend blijven met het autoverkeer.

Landbouw

Sterke intensivering en schaalvergroting van de landbouw draagt bij aan de belasting van het milieu. De ophoping van fosfaat in, en de toevoer van nitraat naar de bodem, de ammoniakemissies en zware metalen zoals cadmium en koper (die vrijkomen uit kunstmest en resten van gewasbescherming) dragen allemaal bij aan vervuiling van lucht, bodem en water. Om deze problemen op te lossen dient de overheid strengere richtlijnen op te stellen met betrekking tot de uitstoot van schadelijke stoffen. Boeren kunnen maatregelen treffen zoals het injecteren van mest, het gebruiken van afgedekte mestopslagen en het invoeren van emissiearme stallen. Daarnaast dient de boer te zoeken naar oplossingen om de kringlopen te sluiten. De overheid dient dergelijke oplossingen te stimuleren.

Agro-parken waarbij verschillende partijen gebruik maken van elkaars reststromen dienen als een adequate oplossing hiervoor. Tot slot heeft de opkomst van megastallen, waarvan we erkennen dat deze voor sommige vervuilende aspecten efficiënter zijn, de discussie aangewakkerd over hoe we onze dieren behoren te behandelen.

PerspectieF vindt het van belang dat dierenwelzijn niet uit het oog verloren wordt. Dieren zijn immers door God geschapen en dienen niet louter als een productie middel gezien te worden. Bij het installeren van megastallen mag dit ethisch aspect niet veronachtzaamd worden.

Oog voor de toekomst

- + De overheid stelt strengere richtlijnen op met betrekking tot de uitstoot van schadelijke stoffen in de landbouwsector.
- + Bij het installeren van megastallen moet er rekening gehouden worden met het dierenwelzijn.

Water

Een duurzame waterhuishouding is van essentieel belang voor bijvoorbeeld onze drinkwatervoorziening, maar ook ter bescherming van de zee. Met name op het gebied van (riool) waterzuivering is winst te behalen. Het voorkomen van vervuiling bij de bron zorgt ervoor dat schadelijke stoffen niet meer achteraf door middel van energie-intensieve methoden verwijderd hoeven te worden. Hiernaast speelt vervuiling door medicijnresten een steeds grotere rol, wat afdoende aandacht en geld voor waterschappen vraagt.

In de waterhuishouding kan er steeds meer bereikt worden op het gebied van warmteterugwinning uit rioolwater en de winning van schaarse grondstoffen waaronder fosfaat. Interessant is de ontwikkeling van energiewinning uit zoet- en zoutwaterstromen, het zogeheten 'blue energy'. PerspectieF pleit voor stimulering van innovaties op deze gebieden via subsidiëring door de overheid. Daarnaast dient voor iedere burger voldoende drinkwater tegen een fatsoenlijke prijs beschikbaar te zijn.

Naast deze kwalitatieve aspecten dient Nederland nog altijd beschermd te worden tegen mogelijke overstromingen. Het project Ruimte voor de Rivier en de ontwikkelingen in het Deltaprogramma zijn goede initiatieven om de veiligheid ook op de lange termijn te borgen.

Het Deltafonds en de verankering daarvan in de Deltawet dienen ook op de lange termijn gehanteerd te blijven en ook bij bezuinigingen dient het Deltafonds onaangetast te blijven. Het gaat immers om de veiligheid van ons allen. De aanleg of aanpassing van dijken en waterlopen dient zoveel mogelijk te geschieden zonder de ecologie geweld aan te doen. Waar het kan staat PerspectieF het samenwerken met het natuurlijke systeem voor ogen, zoals in de zandmotor aan de kust is gebeurd.

Wat betreft droogte, dat vaker voort lijkt te gaan komen, is het een goede zaak dat de verdringingsreeks prioriteit geeft aan het voorkomen van onomkeerbare schade aan natuur. Wel dient elke keer dat deze reeks in werking treedt overleg te zijn met de getroffen gebruikers. Compensatie is niet meer dan logisch bij schade door keuzes van de overheid in het waterbeheer, zowel bij droogte als bij aanleg of aanpassing van dijken.

Oog voor de toekomst

- + De overheid stimuleert met subsidiëring innovaties op het gebied van waterzuivering en warmte terugwinning uit het riool.
- + De overheid draagt zorg voor voldoende beschikbaar drinkwater voor iedere burger.
- + De overheid beschermt de burger tegen mogelijke overstromingen, zonder de ecologie geweld aan te doen.
- + De overheid behoudt het deltafonds en houdt via dit fonds de financiële middelen op peil om het overstromingsrisico afdoende laag te houden.
- + Bij schade door problemen of aanpassingen in het waterbeheer dient actief compensatie aangeboden te worden aan getroffen burgers.

Perspectief

ChristenUnie *-jongeren*

Bezoekadres:

Johan van Oldenbarneveltlaan 46
3818 HB Amersfoort

Correspondentieadres:

Postbus 439
3800 AK Amersfoort

info@perspectief.nu
www.perspectief.nu